

Gemeente Amsterdam
Stadsdeel Oost

Sport- & Bewegingplan
2013-2016

Voorwoord

Het gaat goed met sport in Oost. We hebben voor vele sporten goede voorzieningen en veel bewoners doen met plezier aan sport. Het aantal volwassenen dat in Oost aan sport doet ligt met 59% net boven het Amsterdams gemiddelde met 58 %. Van de jeugd sport 80% minstens één keer in de week (eigen sport of via de naschoolse opvang) en is in de leeftijd tot 18 jaar met 54% vaker lid van een sportvereniging dan gemiddeld in Amsterdam (49%).

Samen met partners is er in de afgelopen jaren veel bereikt, waar we trots op kunnen zijn. Er is een diversiteit aan verenigingen en private sportaanbieders, die actief betrokken zijn bij de bewoners van Oost. Ook bewoners zelf genereren veel energie, doordat zij zich willen inzetten voor hun wijk. Met buurtbewoners van IJburg zijn sportverenigingen opgericht (voetbal, hockey, tennis). De programma's in de nieuwe dojo's sporthal Wethouder Verheij en in basisschool Olympus worden goed bezocht en de voorbereiding voor het Joubertplein met de wijk sportclub is in volle gang. Vele vrijwilligers zijn wekelijks in touw om sport in Oost mogelijk te maken en bewoners zijn op verschillende niveaus opgeleid om sportactiviteiten in de wijk te kunnen begeleiden.

Maar het kan beter. De realiteit in Oost is, dat er grote verschillen zijn tussen buurten. Waar bijvoorbeeld in Oud-Oost nog bewoners zijn, die moeite hebben om de weg naar structureel sporten te vinden, vraagt de bevolkingsgroei op IJburg om een geheel andere inzet vanuit sport. Dat vraagt om buurtgericht maatwerk.

Versterking van sport en bewegen vraagt ook om een brede inzet op alle onderdelen die met sport te maken hebben. De komende tijd richten we onze focus daarbij op het belang van sport en bewegen voor de gezondheid. Bijna een kwart van de jeugd in Oost is te zwaar en net als in de rest van Nederland is obesitas een groeiend probleem. Ook willen we meer aandacht geven aan de senioren in Oost. Door meer te bewegen en goede voeding kunnen hart- en vaatziekten voorkomen worden en voor ouderen zijn beweegactiviteiten een aanleiding om sociale contacten te onderhouden.

In het nieuwe sportplan van stadsdeel Oost leggen we onze visie op sport en sportstimulering neer en worden de kaders vertaald naar de specifieke situatie in ons stadsdeel. Dat is het inhoudelijk fundament voor de uitvoering in de komende jaren, met concrete acties en veranderopgaven.

Sportstimulering heeft een brugfunctie en is aanvullend op regulier sportaanbod. Daarbij neemt het stadsdeel als lokale overheid vooral de makelaars- en regierol.

In het voorbereidende proces naar het sportplan zijn de volgende kernvragen leidend geweest: "Wat is de rol van de lokale overheid en wat kunnen anderen doen?", "Wat doen we goed?", "Wat kan scherper of moeten we anders doen?", "Waar liggen nog kansen?".

Verschillende partners uit het werkveld hebben ons geholpen om deze vragen op een kritische manier te beantwoorden. Ik wil alle mensen die een bijdrage hebben geleverd aan de totstandkoming van het sport- en beweegplan Oost bedanken voor hun inzet en het meedenken.

Samen met alle mensen die sport en bewegen in Oost een warm hart toedragen bouwen we verder aan een stadsdeel waarin alle bewoners op het gebied van sport en bewegen mee kunnen doen.

Fatima Elatik
Portefeuillehouder Sport stadsdeel Oost

Samenvatting

Oost heeft een goede sportinfrastructuur met veel sportmogelijkheden. Er is een diversiteit aan sportverenigingen en private sportaanbieders, die actief betrokken zijn bij de bewoners van Oost. Ook bewoners zetten zich in voor hun wijk. Samen met het stadsdeel, ondernemers en sportaanbieders ontwikkelen zij initiatieven om het sportaanbod in de buurt te verbeteren.

Maar in Oost zijn er ook grote verschillen tussen bewoners en buurten. Bepaalde doelgroepen worden niet of onvoldoende bereikt met het reguliere sportaanbod en ook de behoeften per buurt is verschillend. Dit vraagt om maatwerk. Daarin neemt het stadsdeel de makelaars- en regierol. Vanuit ons overzicht van het lokale veld, brengen we vraag en aanbod bij elkaar, geven advies en leggen verbindingen. Hierbij richten wij ons op vijf pijlers om onze misse en doelstellingen te behalen: verbeteren van de sportinfrastructuur, nauwe samenwerking met verenigingen en andere sportaanbieders, vergroten van sportparticipatie, sport als middel, met name voor gezondheid en communicatie.

Sportinfrastructuur heeft prioriteit. Efficiënt gebruik van accommodaties, beheer en exploitatie goed regelen, aanpassing van locaties voor buurtgericht gebruik en vormen van publiek - private samenwerking zijn kansen. Stadsdeel Oost zet in samenwerking met DMO in op voldoende en goede accommodaties en een openbare ruimte die uitnodigt om te bewegen. Aandacht voor toegankelijkheid en aangepast sporten maken hier integraal onderdeel vanuit.

Oost heeft als doel dat minimaal 60% van de volwassen wekelijks aan sport doet, waarbij het streefgetal van 75% voor ogen wordt gehouden. Samen met de verenigingen en private sportondernemers in Oost wil stadsdeel Oost de sportparticipatie van bewoners vergroten. Diversiteit, capaciteit en vooral vitaliteit zijn de ankers. Waar nodig ondersteunt het stadsdeel de verenigingen. Het stadsdeel gaat samenwerkingsverbanden aan met private ondernemers die maatschappelijk betrokken zijn en zich willen inzetten om sportmogelijkheden te creëren voor alle bewoners in Oost. Specifieke doelgroepen als mensen een beperking of senioren worden daarbij niet vergeten.

Ouders zijn medebepalend voor het sport- en beweeggedrag van hun kinderen. Daarop gaan we hen krachtiger aanspreken en richten ons samen met OKC en voorscholen op de ouders met jonge kinderen. Het aantal kinderen met overgewicht neemt ook in Oost snel toe. Het is belangrijk dat de jeugd op jonge leeftijd kennismaakt met sport en bewegen. Het stadsdeel biedt samen met de scholen een breed kennismakingspakket aan met verschillende sportvormen en zet combinatiefunctionarissen in om de doorstroming naar reguliere sportverenigingen te vergroten. Een gezonde leefstijl en aandacht voor bewegen moeten integraal onderdeel uitmaken van het schoolbeleid. Bij de eigen activiteiten wordt de sportpas als monitorinstrument ingevoerd.

We gaan door met inzetten van sport om integrale doelen als gezonde leefstijl, burgerschap en participatie te realiseren. Voor mensen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt en/of de samenleving kan sport een stimulans zijn om mee te doen aan activiteiten of vrijwilligerswerk. Actieve bewoners zetten we op het spoor om een opleiding te volgen om daarmee zelf activiteiten in hun eigen kring te kunnen begeleiden. Maar ook het onder de aandacht brengen van het belang van gezonde voeding om zo hart- en vaatziekten bij ouderen te verminderen is een van onze speerpunten.

Op basis van de gebiedsanalyses en buurtgerichte uitwerking van de kadernota Versterking Sociaal Domein worden in 2013 per buurt de sportmogelijkheden en aanvullende sportprogramma's voor bewoners beter inzichtelijk gemaakt. Een goede communicatie hiervoor moet er aan bijdragen dat bewoners hun weg beter weten te vinden naar de vele sportmogelijkheden in Oost.

Tot slot gaan we als aanvulling op de stedelijke sportmonitor de eigen stadsdeelrapportage over sport verbeteren, waarmee we nog beter zicht bieden op de situatie in Oost, deelname aan activiteiten en opbrengst en borging van onze interventies.

Inhoud

1. Inleiding	pagina 5
2. Missie en visie sport en sportstimulering in Oost	pagina 6
3. Cijfermatige gegevens en beleidskaders voor sport in Oost	pagina 10
4. De 5 PIJLERS voor sport in Oost	pagina 14
4.1 Sportinfrastructuur- accommodaties en openbare ruimte	
4.2 Sportaanbieders	
4.3 Sportparticipatie vergroten	
4.4 Sport als middel	
Gezonde leefstijl	
Succesvolle schoolloopbaan	
Evenementen	
4.5 Informatie en communicatie	
5. Monitor en rapportage	pagina 36
Bijlagen	Verklarende woordenlijst Sportplan Amsterdam – wordt nagezonden zodra dit beschikbaar is

1. Inleiding

Het sportplan 2013-2016 bouwt voort op de uitvoering zoals die in de voormalige stadsdelen Zeeburg en Oost-Watergraafsmeer is ingezet. Hoewel in beide stadsdelen naast accommodatiebeleid het belangrijkste doel was om sportparticipatie te vergroten, hadden zij hun eigen accenten. In stadsdeel Zeeburg was de versterking van de civil-society een ontwikkeling die stevig werd ondersteund. De inzet in stadsdeel Oost-Watergraafsmeer werd met name gewaardeerd door de consistente talentlijn rond scholen en de integrale aanpak tussen sport en onderwijs. Voor Zeeburg lag er een behoorlijke extra opgave rond de ontwikkeling van IJburg, waarmee waardevolle ervaring is opgedaan.

Het meenemen van het beste uit deze twee werelden vormt de basis voor het vervolg na de fusie in 2010. Belangrijk hierbij was ook, dat er rond sport in de uitvoering door beide stadsdelen op allerlei manieren al intensief werd samengewerkt.

In de omslag in de manier van invullen van sportstimulering is in de afgelopen jaren al een flinke slag gemaakt, waar we de komende jaren op verder bouwen. De rol van sportstimulering is aan het veranderen van uitvoeren naar regie voeren en makelen. Vraag en aanbod bij elkaar brengen, organisaties met elkaar verbinden en ondersteunen om bewoners en (buurt-) organisaties in hun kracht te zetten. Een integrale samenwerking met andere beleidsvelden voor het bieden van een vangnet voor kwetsbare bewoners is daarbij essentieel.

Maar er zijn meerdere redenen om een nieuw sportplan voor stadsdeel Oost op te stellen: er is een nieuw stedelijk sportplan voor Amsterdam 2013-2016 in voorbereiding, de nota Versterking Sociaal Domein Oost is vastgesteld en nieuwe financiële kaders maken keuzes noodzakelijk. De consequenties van de op handen zijnde veranderingen in het bestuurlijk stelsel in Amsterdam in 2014 zijn op dit moment nog niet duidelijk.

Maar de uitvoering gaat door !

In het nieuwe sport- en beweegplan van stadsdeel Oost 2013-2016 zetten we onze visie op sport en stimulering uiteen. De financiële kaders voor de uitvoering daarvan worden jaarlijks bepaald bij de vaststelling van de programmabegroting.

In het hoofdstuk 2 beschrijven we deze missie en visie. Voordat we onze visie vertalen naar de uitvoering, schetsen we in hoofdstuk 3 de cijfermatige gegevens en de beleidskaders voor sport in Oost. Vervolgens werken we de vijf pijlers voor sport in Oost concreet uit in hoofdstuk 4, waarna we in hoofdstuk 5 ingaan op monitor en rapportage.

De bijlage bevat een verklarende woorden- en begrippenlijst.

2. Missie en visie sport en sportstimulering in Oost

Gezonde leefstijl door sport en bewegen

Dat is ons doel, want sport verbreedert, ontspant, biedt plezier en is een middel voor prettig samenleven. Sport is naast een populaire en fijne vrijetijdsbesteding ook belangrijk voor gezondheid. Overgewicht en obesitas zijn een groeiend probleem. Overgewicht bij kinderen neemt toe naarmate zij ouder worden. Bij de leerlingen van VO (2e klas) in Oost is één op de vier jongeren te dik.

Daarom sluiten we aan bij de stedelijke doelstellingen en geven we een actieve leefstijl en gezond gewicht bij de jeugd hoge prioriteit. Dat vraagt om een integrale aanpak waar sport essentieel onderdeel van uitmaakt. In Oost gaan we daarbij meer accent leggen op de jonge kinderen via voorschool en OKC. Daarmee bereiken we ook de ouders, die immers bepalend zijn voor het gezond opgroeien van hun kinderen.

Amsterdams doel is dat in 2016 100% van de jeugd voldoet aan de Nederlandse Norm Gezond Bewegen.

Ook bij volwassenen is overgewicht een fors probleem. In 2009 lag het percentage op bijna 27 %, in 2012 is vier van de tien volwassenen te zwaar. Hoewel we ons vanuit het stedelijk sportplan ook richten op de groep volwassenen 35-55 jaar die met name door tijdgebrek weinig sport, blijven we in Oost vooral aandacht geven aan de mensen die niet zo makkelijk hun weg vinden naar sportbeoefening. Dat doen we onder andere via Gecombineerde Leefstijlinterventies, waarin we als stadsdeel een belangrijke rol hebben in de verbinding met de aansluitende beweegmogelijkheden bij reguliere aanbieders.

In Oost gaan we ons ook extra inzetten voor de senioren, waarbij we aan de slag gaan met de randvoorwaarden waardoor we hen mogelijkheden bieden om laagdrempelig en zo veel mogelijk zelfstandig in de buurt te kunnen bewegen.

In Oost is het eerste doel dat van de volwassenen minimaal 60 % wekelijks aan sport doet, met als uiteindelijk streefcijfer 75%. Ten aanzien van de Nederlandse Norm Gezond Bewegen stellen we in Oost met 70 % een hoger doel dan in Amsterdam (60%).

Wij willen niet alleen stimuleren dat mensen gaan sporten, maar juist ook het belang onderstrepen om in het dagelijks leven beweegmomenten in te bouwen. Daarnaast zijn we alert op de inrichting van openbare ruimte die mensen uitnodigt om in beweging te komen.

Vergroten sportparticipatie

Een vitale samenleving vereist ook een hoge sportparticipatie. Dat begint met inzet op de jeugd in samenwerking met de scholen. Als basis faciliteren we alle scholen met het stedelijke kennismakingsaanbod, het schoolzwemmen onze stadsdeelinzet voor vakonderwijs. Daarnaast bieden we de jeugd die dat het meest nodig heeft extra mogelijkheden via naschools aanbod, buurtsportverenigingen en specifieke activiteiten. Alles is gericht op doorstroom naar structurele sportbeoefening. Daarom bieden we in Oost niet alleen de stedelijke focussporten, maar juist ook die sportvormen, die in de omgeving aanwezig zijn, populair zijn en waarbij doorstroom goede kansen biedt voor de jeugd in Oost. Voorbeelden hiervan zijn gymnastiek, vecht- en verdedigingssport en watersport.

Voor het sportaanbod in de leeftijd 12+ willen we onze inzet specifiek maken. Dat betekent enerzijds het toespitsen van het stedelijke Topscore programma voor de VO scholen op situatie in Oost en betere aansluiting op de sport-basisschoolprogramma's. Anderzijds de verbinding versterken tussen sportactiviteiten, die bijvoorbeeld in het kader van jeugd&veiligheid uitgevoerd worden met de doorstroom naar zelfstandige sportbeoefening.

In Oost is het eerste doel dat van de jeugd meer dan 70 % wekelijks aan sport doet, met als uiteindelijk streefcijfer de 80% zoals in het Amsterdamse sportplan is opgenomen.

Daarnaast koersen we net als in de gehele stad op minimaal 50% van de jeugd dat lid is van een vereniging of bij een andere sportaanbieder sport.

Sport biedt ook aanknopingspunten om maatschappelijke participatie en sociale cohesie te versterken. Voor mensen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt of de samenleving kan sport een stimulans zijn om mee te doen, hun sociaal netwerk uit te breiden en hun vaardigheden te ontwikkelen. Door het bieden van opleidingen in sport bieden we bewoners mogelijkheden om zelfstandig, veilig, individueel of gezamenlijk te sporten.

Sportinfrastructuur heeft prioriteit

Prioriteit van de lokale overheid is om aan de sportieve bewoners voldoende ruimte te bieden. Samen met de centrale stad en binnen de gemeentelijke kaders werken we volop aan een goede sportinfrastructuur, dat is de basis. Kwalitatief goede voorzieningen, voor diverse sportvormen en zo goed mogelijk gespreid over het gebied. Aandacht voor toegankelijkheid en aangepast sporten maakt hier integraal onderdeel van uit.

Maar ook de sportieve inrichting van de openbare ruimte, die bewoners prikkelt om in actie te komen. Niet alleen voor jeugd, maar met extra aandacht voor senioren en mensen met een beperking.

Partners in sport en sportstimulering

Wie kan bijdragen aan het vergroten van sportparticipatie is voor ons gesprekspartner. Dat zijn de verenigingen en private sportondernemers. Vooral als zij maatschappelijk betrokken zijn en zich inzetten voor de wijk of voor bewoners die wat extra hulp nodig hebben om zelfstandig te gaan sporten. Waar nodig leveren we ondersteuning met als doel vitale verenigingen. Zij zijn in hun kern immers een krachtig voorbeeld van de 'civil society'.

Daarnaast beschouwen we in Oost - meer dan in het stedelijk sportplan is benoemd – ook de private sportondernemers als onze partners. Met hen willen we intensief samenwerken om de doelen rond sportparticipatie te bereiken. In brede zin én voor specifieke doelgroepen zoals bijvoorbeeld mensen met een beperking en senioren.

Civil society

De civil society is aan zet. We gaan uit van de eigen kracht van bewoners en willen het zelfoplossend vermogen van een wijk zo groot mogelijk maken, ook als het gaat om sport en bewegen. Steeds meer bewoners, ondernemers en sportaanbieders zetten zich in en ontwikkelen initiatieven om de samenhang in de buurt te verbeteren, ook door middel van sport. Door gemotiveerde jeugdige en volwassen bewoners te scholen voor het begeleiding van evenementen of activiteiten, worden zij een voorbeeld voor anderen om actief te worden.

Wij sluiten aan op nieuwe ontwikkelingen zoals de wijk sportclub en zien dit als een kans om de sportinfrastructuur en participatie in de wijken te versterken.

Juist de vertaling van de stedelijke sportdoelen naar de situatie in de wijken vraagt inzicht in de lokale situatie. De kracht daarvoor ligt bij de decentrale lokale overheid, die integraal en samen met de organisaties in de gebieden regie houdt op en ondersteuning biedt aan de uitvoering.

De brugfunctie van sportstimulering

Voor een gezonde leefstijl waar sport onderdeel van uitmaakt, is iedere bewoner zelf verantwoordelijk, óók voor hun kinderen. Voor mensen waarvoor dat niet vanzelfsprekend is bieden we een vangnet. Het primaire doel van sportstimulering is om zoveel mogelijk mensen aan het sporten te krijgen en te houden.

Het stadsdeel neemt hierbij de makelaars- en regierol. We houden overzicht op het lokale veld om overlap te voorkomen, brengen vraag en aanbod bij elkaar, faciliteren, adviseren en leggen verbindingen met andere beleidsvelden zoals zorg, welzijn en onderwijs. Ook gaan we zelf op zoek naar partners en schakelen zo veel mogelijk stedelijke voorzieningen, reguliere aanbieders of buurtorganisaties in. Sportstimulering heeft een brugfunctie en is tijdelijk aanvullend op regulier sportaanbod. De inzet is eindig. Duurzame ontwikkeling is het devies.

Informatie

Daarvoor is het nodig dat bewoners weten waar zij hun sport kunnen beoefenen. Het stadsdeel heeft de rol om te informeren en wil deze rol de komende tijd uitbreiden.

We gaan als verdere uitwerking van de gebiedsanalyses de sportmogelijkheden per buurt voor bewoners nog beter inzichtelijk maken. Wij gaan een integraal overzicht maken, met het reguliere aanbod, buurtinitiatieven en aanbod via de welzijnspartners of met een specifiek doel (bijvoorbeeld om af te vallen). Daarnaast ook de mogelijkheden in kaart brengen voor bewoners waarvoor een veilige omgeving of extra begeleiding nodig is om te gaan sporten, bijvoorbeeld na een beweegtraject dat zij vanuit de zorg hebben gevolgd.

Communicatie

We willen laten zien wat sport teweeg kan brengen. We zijn een sportief stadsdeel en willen dit op allerlei manieren uitstralen. Als partners specifieke beweegactiviteiten of campagnes organiseren helpen we dit breed onder de aandacht te brengen van de bewoners.

Het topsportbeleid, dat primair bij de centrale stad ligt, ondersteunen we door het organiseren van de side-events. Er zijn in Oost verenigingen, die sterk verbonden zijn met topsport en de topsporters uit Oost kunnen een voorbeeld zijn voor de jeugd.

Evenementen kunnen een spin-off hebben en mensen enthousiasmeren voor sport. Ook moet meer zichtbaar worden gemaakt hoe met passie achter de schermen wordt gewerkt aan het tiptop houden van de sportvelden en de sporthallen.

Vanuit de visie op sport / sportstimulering baseren we de uitvoering op 5 pijlers:

- Sportinfrastructuur
- De sportaanbieders
- Het vergroten van sportparticipatie
- Sport als middel
- Communicatie

Deze pijlers zijn bedoeld om *onderscheid* te kunnen maken en helder te kunnen bepalen welke inzet voor sport op verschillende onderdelen nodig is. De pijlers zijn echter *niet te scheiden*. Als bijvoorbeeld sportparticipatie stijgt, moeten er voldoende voorzieningen zijn en als mensen met een zorgvraag worden uitgedaagd om te gaan sporten, moeten er aanbieders zijn die hen kunnen begeleiden.

In de uitwerking koppelen we de pijlers aan de doelen die in de nota Versterking Sociaal Domein zijn vastgesteld en de doelen uit het stedelijk sportplan. Daarmee maakt sport integraal onderdeel uit van het brede scala aan inspanningen die door stadsdeel Oost geleverd worden om deze doelstellingen te behalen. Wij beschouwen deze vastgestelde doelstellingen als ondergrens, want we hebben de ambitie om meer te bereiken. Maar wel een reële ambitie, afgestemd op de beschikbaarheid van middelen en capaciteit.

Sport blijft een dynamisch geheel. Zoals verderop in dit document zal blijken, blijft de lokale overheid vanuit de makelaars- en regierol voortdurend inspelen op de actuele situatie. Nauw contact met bewoners en partners is daarbij vanzelfsprekend.

Hoewel we op de volle breedte inzetten op sport, zullen we in de uitvoering prioriteiten stellen. Daarbij gaan we in ieder geval specifieke aandacht geven aan het belang van sport voor de gezondheid en aan de senioren in stadsdeel Oost.

De andere prioriteiten zijn de gebiedsoverzichten met het sportaanbod, de ondersteuning van de civil society en de relatie met de private sportondernemers. Daarnaast gaan we op korte termijn aan de slag met de invoering van de sportpas, afstemming voor sport in de 12+leeftijd en het vergroten van ouderbetrokkenheid via de jonge leeftijdsgroep.

INWONERS VAN OOST SPORTEN REGELMATIG EN KUNNEN PRETTIG RECREEREN IN STADSDEEL OOST

**PIJLER 1
SPORTINFRASTRUCTUUR**

**BINNENACCOMMODATIES
BUITENACCOMMODATIES**

kwaliteit en diversiteit
fysieke toegankelijkheid
multifunctioneel gebruik
privatisering
intensivering gebruik
exploitatie, bedrijfsvoering
nieuwe technieken
duurzaam beheer&onderhoud
gezonde sportkantine e.d
zwemwater

OPENBARE RUIMTE

sportieve inrichting
gebruik braakliggend terrein
integrale ontwikkeling
speelruimteplan

**PIJLER 2
DE AANBIEDERS**

**VITALE VERENIGINGEN
PRIVATE SPORTONDERNEMERS
OVERIG (WELZIJNS-)AANBOD
CIVIL SOCIETY
ZORGAANBIEDERS BEWEGEN**

diversiteit
capaciteit
professionaliteit
tolerant/veilig sportklimaat
doelgroepen
sociale toegankelijkheid

combinatiefunctionarissen
wijk sportclub
opleiden jeugd/bewoners

PIJLER 3

**SPORTPARTICIPATIE
VERGROTEN**

**TALENTONTWIKKELING &
VANGNET**

schoolbeleid /talentlijn
buurtsportvereniging 10-14jr
topscore VO
sportpas
relatie verenigingen
relatie buurtpartners

ouderbetrokkenheid
jonge
kinderen/OKC/voorschool

VANGNET

WMO aansluiting
beweegaanbod senioren
aangepast sporten
ondersteuningsregelingen

PIJLER 4

**SPORT ALS
MIDDEL**

GEZONDHEID

aansluiting OKC
informatie ouders/jonge kinderen
Jump-in MRT
topscore-Do it VO
JOGG / AOGG
GLI netwerke en uitvoering
aansluiting beweegaanbod
na zorgtraject
gezonde school-/sportkantine

SCHOOLLOOPBAAN

INZET JEUGD

stages
opleidingen sport
verbinding jongerenwerk

PIJLER 5

**COMMUNICATIE
INFORMATIE**

**WEBSITE
SPORT OP DE KAART**

sportcafe
krant &social media
promotie sportaanbieders
achtergrondinformatie
buurtgerichte communicatie
topsport

ARMOEDE GEEN BELEMMERING

**BUURTGERICHTE UITWERKING / OVERZICHT SPORT
EVENEMENTEN**

**MAKELAAR-REGIEROL
MONITOR**

3. Cijfermatige achtergrond en kaders voor sport in Oost

3.1 De cijfers in Oost

De gegevens komen onder andere uit de sportmonitor Amsterdam en de "Staat van de Stad". Deze gegevens dateren uit 2009 of 2010. De nieuwe sportmonitor Amsterdam wordt in 2013 verwacht. De stadsdelen hebben verzocht om daar meer gegevens per gebied uit beschikbaar te krijgen.

Overgewicht bij kinderen neemt toe naarmate zij ouder worden. In 2010 had in Oost 18% van de 5-jarigen te maken met overgewicht/obesitas, bij 10-jarigen is dat 21% en in de 2^e klas VO 25%. Uit de gezondheidsmonitor 2012 blijkt, dat in Amsterdam vier van de tien volwassenen te zwaar is. In achterstandswijken ligt dat nog hoger.

Het sport- en beweeggedrag van bewoners verandert. De stedelijke cijfers uit 2009 laten zien dat 29% van de sporters lid is van een sportvereniging en 28% hun sport bij een sportschool beoefent. Het aandeel dat ongeorganiseerd individueel of in groepjes sport bedroeg 39%.

In Oost was in 2009 het aandeel sporters 62%, net boven het Amsterdams gemiddelde van 61%. Ten opzichte van het landelijke gemiddelde van 68% scoort Amsterdam laag. Het aandeel sporters neemt af met de leeftijd. In Oost ligt het aandeel jeugdige sporters tot 18 jaar met 77% boven het Amsterdams gemiddelde van 74%. Bij de volwassenen ligt dat dicht bij elkaar: van de volwassen bewoners in Oost doet 59% aan sport, in Amsterdam is dat 58%.

Het aantal bewoners dat lid is van een sportvereniging is in 2010 in Oost 28%, iets boven het Amsterdams gemiddelde van 27%. Jeugdigen zijn vaker lid van een sportvereniging dan volwassenen. De jeugd tot 18 jaar was in 2009 in Oost met 54% vaker lid van een sportvereniging dan gemiddeld in Amsterdam (49%).

Het beweeggedrag van jongeren in Oost is redelijk tot goed. 80% van de jeugd sport minstens 1x per week. Dat kan zowel de eigen sport zijn, als deelname aan naschoolse sportactiviteiten. Het aantal jongeren in Oost in de 2^e klas van het voortgezet onderwijs, dat buiten school minder dan een keer per week aan sport doet was in 2009 15,6%, een daling is ten opzichte van 2007 (19,8%). Meisjes met ouders van niet-Nederlandse afkomst sporten minder vaak bij een sportvereniging. Zij sporten naar verhouding vaak via sport, die in relatie met school wordt aangeboden.

Onder Amsterdammers die zich sporter noemen is fitness het meest populair. Daarna volgen zwemmen, hardlopen en voetbal. Bij de jeugd wordt de meeste voorkeur gegeven aan voetbal, zwemmen, vecht- en verdedigingsport, danssport, gymnastiek en fitness.

In Amsterdam heeft 68% van de bewoners zwemdiploma A. Het totale percentage Amsterdammers dat niet kan zwemmen ligt rond 14%. Bij Turkse en Marokkaanse Amsterdammers is dat rond 30%. Het percentage Amsterdams kinderen in groep 8 in bezit van een zwemdiploma lag in 2011 op 92%, in Oost was dit 94% (in 2006 lag dit nog op minder dan 80%). Van de kinderen die in stadsdeel Oost aan schoolzwemmen deelnemen, start ongeveer de helft in het ondiepe bad. (Bron rapportage DMO schoolzwemmen en diplomabezit 2010-2011)

90% van de kinderen vindt sporten leuk. Van de kinderen die niet sporten zou 80% weer willen beginnen, onder jeugdigen van 12-17 jaar is dat percentage 64%, terwijl dit bij 55plussers op 38% ligt.

In Oost groeit één op de vier jeugdigen op in een minimahuishouden, in buurten als Transvaal en Indische buurt is dat ruim 40%. De kosten voor sportbeoefening zijn ten opzichte van 2006 met 9% toegenomen, maar verschillen per tak van sport: de duurste sporten zijn tennis, hockey, aerobics/steps en roeien. De kosten voor gymnastiek/turnen, hardlopen, wandelen, danssport en zwemmen zijn het laagst. Van de sportende stadspasbezitters in Amsterdam gebruikt minder dan een kwart de stadspas. Als belangrijkste reden om niet te sporten worden tijd en geld genoemd.

3.2 De kaders voor sport in Oost

Landelijk

In de vorige kabinetsperiode had het kabinet ingestemd met het Olympisch Plan 2028 van NOC*NSF. Doel daarvan was Nederland Sportland in 2016 en in dat jaar te beslissen over een eventuele kandidaatstelling voor de Olympische Spelen. Amsterdam zou daarbij een centrale rol als naamstad spelen. De rijksoverheid, de grote steden, VNG, NOC*NSF, werkgevers- en werknemersorganisaties en de onderwijssector hadden daarvoor hun krachten gebundeld in de alliantie Olympisch Vuur.

In het regeerakkoord van het nieuwe kabinet, dat eind oktober is gepresenteerd, wordt de wens om de Olympische spelen te organiseren losgelaten. Het kabinet onderschrijft wel de ambitie om de Nederlandse sport op Olympisch niveau te brengen en beschouwt topsportevenementen als waardevol voor de economie en uitstraling naar breedtesport.

Verder wil het kabinet dat meer mensen kunnen sporten en bewegen in hun eigen omgeving, de samenwerking van gemeenten, bedrijven, scholen en sportverenigingen bevorderen en meer gymlessen per week in het primair onderwijs. Bij de aanleg van nieuwe wijken moet voldoende ruimte voor sport en bewegen zijn. Tenslotte onderstreept het kabinet het belang van de veiligheid op en rond de sportvelden.

Amsterdam

In het nieuwe stedelijke sportplan 2013-2016 blijft de missie: "Elke Amsterdammer een levenlang actief". Dit wordt versterkt door de ambitie om in 2016 Amsterdam massaal in beweging en aan het sporten te krijgen. De stedelijke speerpunten zijn: vitale samenleving, excellente prestaties en de economische impact van sport. Er is speciale aandacht voor doelstellingen gericht op de gezondheid van de Amsterdammers, versterking van de band tussen onderwijs en sport, groei van sportverenigingen en een adequate sportinfrastructuur. Wijken waar de sportparticipatie laag is krijgen prioriteit. Naast de breedtesport wordt ingezet op een Olympisch topsportklimaat.

Jeugd: Met het oude Sportplan Amsterdam is het sportaanbod op scholen, tijdens en na schooltijd, al flink toegenomen. Het accent komt nu nog sterker op gezondheid te liggen. De acties gericht op voldoende bewegen en gezond eten, worden gebundeld in het programma "Amsterdammers op gezond gewicht" (AOGG). Dat is de Amsterdamse aanpak van de landelijke beweging 'Jongeren op gezond gewicht' (JOGG). Dit betekent onder andere dat de JOGG-aanpak wordt uitgebreid naar vijf wijken en dat er meer uren gymnastiek door vakleerkrachten worden gegeven. Daarnaast wordt het Jump-in programma uitgebreid naar 100 basisscholen en voorscholen. Jump-in is een gemeentelijk project en zorgt er sinds 2002 voor dat kinderen tussen vier en twaalf jaar meer bewegen en gezonder eten. Het doel is dat voor 2016 80% van de Amsterdamse jeugd wekelijks aan sport doet.

Volwassenen: Bij deze doelgroep wordt intensief samengewerkt met stadsdelen, sportaanbieders en de eerstelijnszorg (zoals huisartsen en fysiotherapeuten) om met name ouderen en mensen met overgewicht gezonder te laten leven en meer te laten bewegen of sporten. Daarnaast richt het plan zich nadrukkelijk op de grote groep tussen de 35 en 55 jaar. Deze groep sport relatief weinig, vooral als ze kinderen hebben. Om hen te stimuleren is meer publieksinformatie en sportpromotie noodzakelijk. Doel is dat 75% van de volwassen Amsterdammers wekelijks aan sport doet.

Sportverenigingen: Nu is één op de vijf Amsterdammers lid van een sportvereniging. Voor 2016 moet dat één op de vier zijn. Dat betekent 50.000 leden erbij. Naast de inzet van combifunctionarissen (schakel tussen scholen en sportverenigingen) is de ontwikkeling naar buurtsportcoaches in gang gezet. Verder wordt bij elke sportvereniging gekeken of er groei mogelijk is, zodat er gerichte maatregelen kunnen worden genomen om die vereniging te laten groeien.

Topsport: Het moet mogelijk blijven om in Amsterdam excellente sportprestaties te leveren. Topsporters en topsportverenigingen moeten kunnen beschikken over excellente faciliteiten en ondersteuning. Amsterdam wil daarnaast topsportevenementen blijven gebruiken om met side-events de jeugd enthousiast te krijgen voor de sport en bewegen.

Sportinfrastructuur: Hoofddoel van het sportplan is en blijft meer mensen laten bewegen en sporten. Daarvoor is een goede sportinfrastructuur essentieel. De accenten in het sportplan blijven liggen op de kwantiteit, spreiding en kwaliteit van accommodaties. De (sport)infrastructuur moet dienstbaar zijn aan het hoofddoel “meer mensen bewegen en sporten” én ruimte bieden voor excellente prestaties. Er zijn meer hockeyvelden, tennisbanen en sporthallen nodig en er is behoefte aan meer overdekt zwembad. Een goede spreiding over de stad staat voorop. Sportparken moeten het jaar rond multifunctioneler gebruikt worden, ook voor buurtactiviteiten. Gymzalen en sporthallen behoeven een meer eigentijdse inrichting. De missie om de openbare ruimte beweegvriendelijk in te richten blijft. De centrale regie op het exploitatie- en tarievenbeleid voor de basissportvoorzieningen wordt geïntensiveerd met als uitgangspunt, dat binnen Amsterdam dezelfde tarieven voor gelijksoortige accommodaties worden gehanteerd. De nieuwe verhuursystematiek voor sportvelden (niet meer integraal per seizoen, maar per dagdeel) wordt op meer sportparken ingevoerd. Centrale indeling en verhuur voor de sporthallen wordt gecontinueerd. Er komen nieuwe afspraken over de ruimteverdeling voor sportverenigingen in zwembaden en over de beschikbaarheid van gymnastieklokalen

Aansluitend bij het landelijke actieplan ‘**Naar een veilig sportklimaat**’ wordt ingezet op het terugdringen van ongewenst gedrag op en rond de sportvelden.

Stadsdeel Oost

In het **programakkoord 2010-2014 Oost** is opgenomen dat in deze bestuursperiode vooral wordt ingezet op een passend aanbod van sportaccommodaties, mogelijkheden voor kinderen om wekelijks te sporten, toegankelijkheid voor mensen met een beperking en bloeiende sportverenigingen in Oost.

In het uitvoeringsprogramma **Versterking Sociaal Domein 2012-2014 (VSD)** wordt de eigen kracht en verantwoordelijkheid van bewoners centraal gesteld. Het stadsdeel blijft verantwoordelijk voor de meest kwetsbaren en ondersteunt hen om zelfredzaam te worden. Er wordt ruimte geboden aan bewoners en organisaties die zelf initiatieven ontplooiën en een buurtgerichte inzet staat centraal. Het stadsdeel gaat meer sturen op doelen en faciliteren in middelen en neemt de rol om te stimuleren, activeren, te bemiddelen en waar nodig te interveniëren. Vandaar uit wordt samenhang in de uitvoering en het behalen van doelstellingen bewaakt.

Voortbouwend op de nota VSD worden in de **Jeugdagenda JOOST 2011-2014** de speerpunten benoemd voor de jeugd in Oost: kinderen hebben een succesvolle schoolloopbaan, krijgen indien nodig vroegtijdige hulp, kunnen hun talenten ontwikkelen en groeien veilig op tot actieve verantwoordelijke burgers.

Een optimale leef- leer- en woonomgeving en ouderbetrokkenheid zijn daarbij belangrijke voorwaarden. Partners en stadsdeel leveren hiervoor hun inzet om de gezamenlijk vastgestelde doelen te behalen.

Daarbij richten we ons vooral op scholen met een hoog schoolgewicht en buurten waar veel jeugd is, die ondersteuning nodig heeft, met name tieners en jongeren. Er wordt zo veel mogelijk samengewerkt met lokale buurtorganisaties. Daarbij houden we in het oog, dat het werken met (kwetsbare) jeugd extra eisen stelt aan kwaliteit en veiligheid.

Het **OuderKindCentrum (OKC)** heeft een belangrijke rol in de begeleiding van de opvoeding van kinderen. Er wordt ingezet vanuit de vier pijlers: gezond meedoen (-bewegen), gezonde leefstijl, gezonde leefomgeving en toegankelijkheid zorg- en hulpvoorzieningen. Het OKC is daarom een belangrijke partner als het gaat om het opvoeden van jeugd naar een gezonde leefstijl. Het bereiken van ouders met voorlichting en concrete beweegprogramma's voor ouder en kind dragen hier aan bij. Het besef van ouders dat zij zelf verantwoordelijk zijn voor een gezonde opvoeding, waar sport en bewegen onderdeel van uitmaakt, is cruciaal bij alle interventies rond sportstimulering .

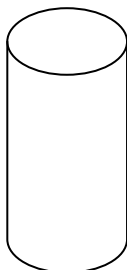
In het kader van de **Wet Maatschappelijk Ondersteuning (WMO)** ligt bij het stadsdeel een verantwoordelijkheid voor bewoners die ondersteuning nodig hebben. Participatie en activering, maar ook gerichte en integrale interventies om een gezonde leefstijl te ontwikkelen maken hier onderdeel van uit.

Vanuit **Inclusief beleid en het beleid Woonservicewijken** wordt op allerlei terreinen kritisch gevolgd hoe Oost werkelijk toegankelijk is voor mensen met een beperking. Dat geldt niet alleen voor sportaccommodaties en openbare ruimte, maar ook voor mogelijkheden om bij een sportclub of andere aanbieder te kunnen sporten. Soms vraagt dit enkel aanpassingen met fysieke voorzieningen, maar vaak vraagt dit bij de sportaanbieder ook om specifieke expertise om groepen te kunnen begeleiden. De schaal van stadsdeel Oost is te klein om voor alle groepen mogelijkheden te bieden. Samen met de centrale stad en andere stadsdelen willen we bijdragen aan een goed en gespreid voorzieningenniveau. Waar mogelijke ondersteunen we verenigingen in ons stadsdeel met advies en incidentele bijdragen in voorzieningen.

De beleidskaders die van invloed zijn op de sportinfrastructuur zijn toegelicht in hoofdstuk 2.1, accommodatieplan stadsdeel Oost.

4. Uitwerking van de 5 PIJLERS voor sport in Oost

4.1 PIJLER 1

SPORTINFRASTRUCTUUR – ACCOMMODATIEPLAN

Sportaccommodatiebeleid is een gedeelde verantwoordelijkheid van de centrale stad en de stadsdelen. In het 'Bestuursakkoord voor de Sport' zijn daar afspraken over gemaakt. Het was gebruikelijk dat er naast het stedelijk Sport- en Bewegplan een apart Sportaccommodatieplan werd opgesteld. Deze werkwijze is losgelaten. Het Sportaccommodatiebeleid is geïntegreerd in het stedelijk Sport- en Bewegplan. Stadsdeel Oost volgt deze systematiek. De accommodatieparagraaf bestaat uit de volgende onderdelen:

- A. Posities en verantwoordelijkheden gemeente versus stadsdeel;
- B. Terugblik 2009-2012;
- C. Inzet 2013-2016
  - a. binnenaccommodaties;
  - b. buitenaccommodaties;
  - c. zwembaden;
  - d. sportieve openbare ruimte.

A Posities en verantwoordelijkheden

De gemeentelijke sporthallen, zwembaden en sportparken vallen onder de zogenoemde kernvoorraad sportaccommodaties van de stad. De gemeente bepaalt iedere vier jaar hoe het beschikbare areaal zich verhoudt tot de vraag. Daarbij wordt gebruikgemaakt van demografische gegevens en planologische kengetallen. De stad is ingedeeld in vijf sectoren. Uitgangspunt is dat iedere sector voldoende kernvoorraad heeft om aan de vraag in de desbetreffende sector te kunnen voldoen. De sector Oost bestaat uit stadsdeel Oost en de Oostelijke binnenstad, op dit moment wonen daar circa 140.000 mensen.

Het initiatief om gemeentelijke sportaccommodaties te realiseren en/of optimaliseren ligt bij de centrale stad en de stadsdelen. De gemeente draagt bij met cofinanciering. Beheer en exploitatie vinden plaats binnen de afspraken die daarover in het Bestuursakkoord gemaakt zijn en is een verantwoordelijkheid van de stadsdelen. De bekostiging daarvan is versleuteld in de uitkering uit het stadsdeelfonds.

B Terugblik 2009-2012

Hoofddoelstellingen van het gemeentelijk Sportplan 2009-2012 en de lokale uitwerkingsnota's daarvan in de voormalige stadsdelen Oost-Watergraafsmeer en Zeeburg waren m.b.t. de accommodaties:

- het realiseren van een sportievere inrichting van de openbare ruimte;
- verbeteren van de kwaliteit van de voorzieningen;
- het in evenwicht brengen van vraag en aanbod;
- efficiëntere exploitatie- en beheer;
- optimaliseren van gebruik.

Sportieve openbare ruimte

De sportieve openbare ruimte heeft de afgelopen jaren veel aandacht gekregen. Als motivatie en legitimatie daarvoor speelt de inzet van sport als middel een belangrijke rol. Ondermeer om overgewicht tegen te gaan en een zinvolle vrijetijdsbesteding mogelijk te maken. Enkele concrete resultaten zijn:

- *Recreatieve inrichting van de sportparken, met als goed voorbeeld het gerealiseerde Méérpark aan de Radioweg;*
- *Aanleg van een Johan Cruijffcourt op het Joubertplein;*
- *Aanleg van meerdere kunstgrasveldjes op IJburg.*
- *Openbare buitenfitness op sportpark Middenmeer;*
- *Kunstgrasveld Hildo Kropplein (in ontwikkeling);*
- *Diverse voorzieningen op IJburg (in ontwikkeling)*

Binnenaccommodaties

De binnenaccommodaties worden intensief gebruikt. Overdag door scholen en na schooltijd door verenigingen en buurtorganisaties. Op doordeweekse dagen zijn alle hallen en zalen van 9.00 tot 23.00 uur volledig bezet. In de weekenden zijn niet alle uren verhuurd, het bezettingspercentage ligt dan rond de 65%. Enkele concrete resultaten zijn:

- *14 gymzalen zijn na schooltijd beschikbaar om initiatieven vanuit de buurt te kunnen ondersteunen en de sporthallen te ontlasten, het beheer daarvan is geprofessionaliseerd;*
- *Op IJburg zijn de sporthallen CVT en IJburg in gebruik genomen;*
- *De twee gerealiseerde dojo's (Sporthal Verheij en Olympus) worden druk bezocht;*
- *Voor het Roeicentrum Berlagebrug is een aanbestedingstraject gestart..*
- *Het meerjaren onderhoud van het Sportfondsenbad voor de periode 2000-2010 is voor een groot deel uitgevoerd met uitzondering van de herstructurering van de entree, welke deel uitmaakt van het nieuwe woon- en winkelgebied Oostpoort;*
- *Bij het beheer en de exploitatie van de accommodaties zijn efficiëntieslagen gemaakt, ondermeer door beheer op afstand met cameratoezicht.*

Buitenaccommodaties

Stadsdeel Oost exploiteert vijf buitensportaccommodaties waarop ruim 30 verenigingen actief zijn. Aan de voorzieningen worden jaarlijks meer dan twee miljoen bezoeken gebracht. Gerealiseerd zijn:

- *Sportpark IJburg, 2 hockey en 2 voetbalvelden;*
- *Tennispark IJburg (10 banen)*
- *Herontwikkeling honk- en softbalveld op sportpark Middenmeer;*
- *Het aanleggen van 8 kunstgrasvelden om meer gegarandeerde sporturen te creëren;*
- *Stimuleren van multifunctioneel gebruik verenigingsgebouwen, ondermeer door bestemmingsplannen aan te passen en partijen met elkaar in contact te brengen;*
- *De veiligheid op de sportparken is verbeterd. Ondermeer door aanpassing van de verkeer/parkeer regels op de sportparken en een nachtelijk toegangsverbod;*
- *Een groot deel van de sportveldverlichting is voorzien van gebruikerspassen, met als gevolg 25% reductie van het energiegebruik;*
- *Met de verenigingen/stichtingen is een structureel planmatig georganiseerd overleg opgezet;*
- *Eén formatieplaats is volledig ingezet voor ondersteuning van de veldsportverenigingen;*
- *Het ecologisch beheer heeft extra aandacht gekregen. Daarbij wordt ondermeer samengewerkt met de Universiteit van Wageningen, Stichting het Noordhollands Landschap en actieve buurtbewoners.*

Zwembaden

De exploitatieovereenkomst met het Sportfondsenbad Oost is verlengd. In het nieuwe contract zijn de structurele exploitatielasten voor het stadsdeel lager komen te liggen. Het programma dat geleverd wordt is gelijk gebleven.

De bedrijfsvoering in het Flevoparkbad is (nog verder) geoptimaliseerd en zo optimaal mogelijk afgestemd op de exploitatie van de overige accommodaties. Er wordt intensief samengewerkt met de sociale werkvoorziening (Cordaan) en het bureau taakstraf.

C Accommodatieplan 2013-2016

a. Sportaccommodaties algemeen

Sportaccommodaties vormen de basis onder het sportbeleid. Inwoners kunnen er sporten, bewegen, ontmoeten en recreëren. Uitgangspunt is dat iedereen gebruik moet kunnen maken van deze accommodaties: georganiseerd, ongeorganiseerd, commercieel of op andere wijze. Maar wel binnen de kaders die het stadsdeel stelt en kan verantwoorden aan alle burgers in stadsdeel Oost.

De inzet van het stadsdeel heeft zich de afgelopen jaren gericht op de exploitatie van kwalitatief hoogwaardige sportaccommodaties. De norm daarbij is schoon, heel en veilig. In de stedelijke sportmonitor moet de waardering van de gebruikers blijken doordat meer dan 65 % van alle bewoners (zeer) tevreden is over de sportvoorzieningen in Oost.

Het beheer en de exploitatie van de gemeentelijke sporthallen/-zalen/-parken en het Flevoparkbad wordt uitgevoerd door het stadsdeel. Vooral nog wordt er geen actief beleid gevoerd om het beheer te privatiseren. Wel staat het stadsdeel daarvoor open. Als er zich kansen voordoen en de toegankelijkheid, kwaliteit en bedrijfszekerheid is daarbij gegarandeerd, is privatisering/ verzelfstandiging een reële optie. Belangrijk aandachtspunt daarbij is afstemming met de centrale stad.

Stadsdeel Oost volgt het gemeentelijk beleid voor wat betreft het te realiseren areaal sportvoorzieningen. Daarbij moet niet alleen gekeken worden naar de demografische opbouw van de stadssector in relatie met de beschikbare sportvoorzieningen. Meer dan nu het geval is dienen ook omgevingsfactoren meegenomen te worden. Als voorbeeld daarbij kan het Universitair Sport Centrum (USC) dienen. In dit complex zitten meerdere sporthallen en zalen. Het USC exploiteert naar buiten gericht, een ieder is er welkom. De beschikbaarheid van een dergelijke accommodatie dient betrokken te worden bij de afweging m.b.t. de te realiseren kernvoorraad gemeentelijke sportvoorzieningen.

Sport is een grote bedrijfstak. In Amsterdam sporten evenveel mensen bij een particulier sportinstituut als bij een sportvereniging. Wekelijks betreft dit in Oost vele tienduizenden sporters. Het stadsdeel zal een actief beleid voeren om particuliere sportondernemers te enthousiasmeren om zich in Oost te vestigen. Daarbij kan het gaan om kleine initiatieven van ZZP-ers die bijvoorbeeld een hardloopschool willen starten, maar ook om grote investeerders die een zwembad willen bouwen.

b. Binnensportaccommodaties en Gymzalen

De binnensportaccommodaties in het stadsdeel worden goed gebruikt. Op doordeweekse dagen zijn de sporthallen van maandag t/m vrijdag van 9.00 t/m 23.00 uur volledig bezet. In de weekenden is er een lager bezettingspercentage. Dit geldt in mindere mate voor de periode van mei tot september. Zaal sport is seizoengebonden. In de zomermaanden wordt er minder binnen gesport en stoppen veel competities. Om de kosten beheersbaar te houden zijn de voorzieningen alleen open op momenten dat daar vraag naar is. Concreet betekent dit dat er in het weekend en of in de zomerperiode een hal uit de exploitatie genomen kan worden als de vraag in de overige voorzieningen gefaciliteerd kan worden. Het aanbod volgt vraag.

Flexibele inzet van personeel is uitgangspunt. Accommodatiemedewerkers zijn niet, zoals tot voor kort wel het geval was, gekoppeld aan een bepaalde accommodatie, maar breed inzetbaar in het gehele areaal voorzieningen. Dit houdt in dat de medewerkers ook over de benodigde kwalificaties dienen te beschikken om toezicht te houden in het zwembad. Het doel is alle medewerkers voor eind 2013 opgeleid te hebben tot breed inzetbare accommodatiemedewerkers.

In de accommodaties zijn ruimten aanwezig die de sport faciliteren. Het gaat daarbij om sporthalkantines, vergaderzalen en kleine sportzalen. Het stadsdeel voert een actief beleid om deze ruimten te verhuren aan organisaties uit de wijk. Daarbij wordt intensief samengewerkt met de afdeling Maatschappelijke Ontwikkeling. Indien nodig worden er aanpassingen aan de ruimten gedaan. De gebruikersvergoeding dient minimaal kostendekkend te zijn.

Het verpachten van kantines is de gemeentelijke sportaccommodaties is lastig. De praktijk wijst uit dat het moeilijk is om een renderende bedrijfsvoering op te zetten. Bij het werven van exploitanten weegt het bieden van service aan de gebruikers zwaarder dan het incasseren van pachtinkomsten. M.a.w. een exploitant die bereid is om ook op commercieel oninteressante momenten diensten te leveren aan sporters, kan daarvoor gecompenseerd worden in de hoogte van de pachtsom.

In het vorige Sportplan is de noodzaak van een fijnmazig netwerk van kleinschalige sportvoorzieningen onderkend, onder andere in verband met de beperkte mobiliteit van ouderen en de jongste jeugd. Stadsdeel Oost heeft 14 gymzalen aangepast en geoptimaliseerd voor breed naschools gebruik. Bij het beheer van de zalen wordt optimaal gebruik gemaakt van de technologische mogelijkheden, zo zijn er ondermeer elektronische sloten en cameratoezicht toegepast. Uitgangspunt is dat de gebruikers de gymzalen schoon aantreffen en schoon achterlaten. Dit betekent dat gebruikers na afloop van de activiteit de zaal bezemschoon dienen achter te laten. Gebruikers zijn medeverantwoordelijk voor schoon, heel en veilige voorzieningen en dragen daaraan met raad en daad bij.

c. Buitensportaccommodaties

De buitensportaccommodaties in stadsdeel Oost worden zeer goed bespeeld. In tegenstelling tot een aantal andere stadsdelen is in Oost sprake van een tekort aan veldsportaccommodaties. Een (gemeentelijke) studie naar de omvang van het tekort bevindt zich in een afrondende fase. Samen met de centrale stad wordt gekeken waar extra sportvelden/capaciteit kan worden gerealiseerd. De herontwikkeling van Zeeburgia en de uitbreiding van het Diemerpark zijn in ieder geval twee concrete projecten voor de korte termijn.

Qua beheer en onderhoud zal er aandacht zijn voor een duurzame wijze van beheer en samenwerking met de centrale stad en andere stadsdelen om kennis en expertise te delen en te vergroten. Hierbij werkt het stadsdeel reeds samen met de universiteit van Wageningen en Utrecht en met de stichting Noord-Hollands landschap.

Bedrijfsmatig gezien zal er een stap worden gemaakt op het gebied van verhuur volgens een laag BTW tarief. Door het volgen van deze systematiek komt het stadsdeel in aanmerking om ook op de kosten een 6% tarief BTW te betalen in plaats van een 21% tarief.

De (commerciële) exploitatiemogelijkheden van de sportparken op daluren en daarop gevestigde verenigingsgebouwen zal beter worden benut. Ondersteuning zal daarbij worden geboden door een sportparkmanager, die als katalysator kan fungeren om meer en andersoortig gebruik te stimuleren te faciliteren.

Ook op de sportparken zijn er de afgelopen jaren forse slagen gemaakt om de bedrijfsvoering efficiënter te organiseren. Ondermeer zijn automatische beregeningsinstallaties aangelegd. Daarmee worden jaarlijks honderden uren personele inzet bespaard. Daar waar mogelijk worden maatregelen genomen om de bedrijfsvoering (nog) efficiënter te organiseren.

Intensivering van het gebruik van de sportparken vraagt om een andere visie op gebouwen op de sportparken. De gebouwen, vrijwel allemaal in eigendom bij de verenigingen, worden hoofdzakelijk door de georganiseerde sport gebruikt. Dit betreft qua bezettingsgraad slechts een fractie van wat er in theorie mogelijk is. Overdag staan de clubhuizen vrijwel altijd leeg. Via aanpassingen in de bestemmingsplannen wordt een breder sociaal gebruik mogelijk gemaakt.

De realisatie van clubhuizen is een verantwoordelijkheid van de verenigingen zelf. De gemeente heeft beperkte subsidiemogelijkheden (de z.g. 1/3 regeling). Het stadsdeel helpt verenigingen bij nieuwbouw projecten en exploitatievraagstukken. Gebouwen liggen bij voorkeur centraal ten opzichte van de sportvelden of bij de doorgaande wegen en verstoren daarbij de openheid van het park zo min mogelijk.

Per 1 september 2013 krijgen alle verenigingen een huurovereenkomst met recht van opstal voor de grond onder het clubhuis. Daarmee worden posities en verantwoordelijkheden goed geregeld. De huurkosten zijn relatief laag en worden gefaseerd in een periode van vijf jaar ingevoerd.

d. Zwembaden

In de stadssector Oost is een fors te kort aan overdekt zwemwater (circa 1100m²). De bouw van een gemeentelijk zwembad is duur. Onderzoek daarnaar wijst uit dat de exploitatie van een gemeentelijk zwembad structureel ruim 2 miljoen euro per jaar kost. Middelen voor de realisatie en exploitatie van een gemeentelijk zwembad zijn op dit moment niet beschikbaar.

De mogelijkheden voor de ontwikkeling van een (publiek)privaat (tijdelijk) zwembad worden onderzocht. Uit een marktverkenning blijkt dat er meerdere private partijen zijn die voor eigen rekening en risico een zwembad willen realiseren en exploiteren. Het concept dat deze ondernemers ontwikkelen is hoofdzakelijk gericht op het aanbieden van elementaire zwemles (zwem ABC) en commercieel aantrekkelijke doelgroepen. Publiek private samenwerking is een reële optie. Afhankelijk van het beschikbare budget kan een programma ingekocht worden. Het stadsdeel houdt marktontwikkelingen op dit gebied scherp in de gaten en beoordeelt die op toepasbaarheid in de stadssector Oost.

Het Flevoparkbad trekt minder dan 25% van het aantal bezoekers dan waarvoor het in 1967 gebouwd is. De toekomst van het bad wordt binnenkort besproken in de raadscommissie ASZ. Dit gesprek zal zich toespitsen op de vraag of het huidige rendement in relatie tot de investering (structureel € 635.383 per jaar) acceptabel is of dat er onderzoek gedaan moet worden naar herontwikkel mogelijkheden.

Het enige openbare overdekte zwembad in de stadssector Oost is het Sportfondsenbad Oost. Het oude monumentale bad is recentelijk gerenoveerd en een populaire voorziening in de wijk. Jaarlijks worden er aan het bad 260.000 bezoeken gebracht en dat is relatief veel. De exploitatie is uitbesteed aan een private partij, de NV Sportfondsen Nederland. Uitgangspunt is en blijft het in stand houden van een breed toegankelijke zwemvoorziening en de exploitatie van het bad tegen een zo scherp mogelijke prijs in te kopen.

Zwembad IJburg

In de stadssector Oost (stadsdeel Oost en Oostelijke binnenstad) is een groot tekort aan overdekt zwemwater. Volgens de gangbare normen is op dit moment behoefte aan ca. 1.400 m² zwemwater. Er is nu 572 m² beschikbaar, dit betreft de capaciteit in het Sportfondsenbad Oost. Dit bad ligt op een te grote reisafstand van een aantal basisscholen in Oost, met name op IJburg. In de plannen voor de 2^e fase IJburg is een overdekt zwembad opgenomen op het Centrumeiland. De voor de realisatie verantwoordelijke dienst DMO heeft geen middelen beschikbaar om op korte termijn een gemeentelijk zwembad te realiseren. Uit marktverkenning (DMO/SDO 2011) blijkt dat het mogelijk wel haalbaar is om een (tijdelijk) particulier zwembad te laten ontwikkelen. Het stadsdeel onderzoekt daarom in samenwerking met DMO de haalbaarheid van een dergelijk bad, dat mogelijk in 2015 kan worden geopend. Eventueel onderzoek naar de mogelijkheid van overdekt zwemwater bij/in het Flevoparkbad kan van invloed zijn op de realisatie van een zwembad op IJburg. Aan twee nieuwe overdekte zwembaden in de stadsector Oost is geen behoefte.

e. Openbare ruimte

Een sportieve openbare ruimte wordt steeds belangrijker in een tijd dat mensen sneller kiezen voor individuele vormen van sportbeoefening op een moment dat het hun uitkomt. Het rendement is relatief hoog, als de investeringen afgezet worden tegen het aantal uren gebruik en de structurele exploitatiekosten. Bij de (her)inrichting van de openbare ruimte dient aandacht hiervoor standaard deel uit te maken van de ontwerpogave. Vaak is het mogelijk om zonder, of met minimale extra middelen de sportieve gebruiksmogelijkheden aanzienlijk te upgraden. Bijvoorbeeld door toepassing van skatevriendelijk asfalt op brede doorgaande fietspaden.

De afgelopen jaren is een aantal belangrijke stappen gezet. Hierbij kan gedacht worden aan sportief ingerichte pleinen, Cruyffcourts, Krajicek playgrounds en tal van andere mogelijkheden die uitnodigen tot lichamelijke activiteit. De focus daarbij is vooral gericht op dicht stedelijk gebied, waar de mogelijkheden om te kunnen bewegen minder zijn dan in de wijken die grenzen aan (sport)parken of ander groot openbaar groen.

In de parken wordt veel gesport. De afgelopen jaren zijn er tal van maatregelen genomen om het sportieve gebruik te stimuleren. Uitgangspunt is dat in een gefaseerd proces alle parken voorzien worden van minimaal een trimbaan en gemarkeerde hardlooperoute. Natuurgras voetbalveldjes worden vaak zo intensief bespeeld dat het onmogelijk is daar gras te laten groeien. Op IJburg is op een dergelijke locatie kunstgras toegepast. Daarbij zijn geen hekken en lijnen op en rond het veld geplaatst. Opties lijkt het daardoor een natuurgrasveld. De ervaringen zijn positief en mogelijk ook toepasbaar op andere locaties.

Het stadsdeel ondersteunt initiatieven tot tijdelijke sportieve inrichting van terreinen die vanwege vertragingen in de ontwikkeling braak liggen en nodigt bewoners uit om daarvoor met ideeën te komen. Belangrijk bij dergelijke initiatieven is een breed draagvlak en de koppeling aan sportstimuleringsprojecten, schoolsport en/of verenigingsgebruik, zoals dit ook gebeurt op de permanente plekken. Bij de ontwikkeling van de sportieve openbare ruimte kan samengewerkt worden met private partijen. Een goed voorbeeld daarvan is de hardlooperoute in het Oostelijk Havengebied, die op initiatief van een sportschool tot stand is gekomen.

DOELEN EN INSPANNINGEN SPORTACCOMMODATIES

Doelen en inspanningen sportplan Oost – Sportaccommodaties algemeen

- Meer dan 65 % van de bewoners is (zeer) tevreden over sportvoorzieningen in het eigen stadsdeel.
- Stadsdeel Oost biedt kwalitatief hoogwaardige, voor een ieder toegankelijke, sportaccommodaties.
- Stadsdeel Oost staat open voor (gefaseerde) privatisering/verzelfstandiging van accommodaties.
- Stadsdeel Oost wil de sport dicht bij de gebruikers houden en die invloed laten uitoefenen op ontwikkelingen. Er dient voldoende ruimte te blijven voor creativiteit en flexibiliteit op lokaal niveau.
- Het realiseren van nieuwe sportvoorzieningen moet passen binnen het gemeentelijk sportbeleid.
- Stadsdeel Oost zal een actief beleid voeren om sportondernemers te enthousiasmeren zich in Oost te vestigen.

Doelen en inspanningen sportplan Oost – Binnenaccommodaties

- Openingstijden gemeentelijke accommodaties afstemmen op vraag.
- Flexibele inzet van personeel is uitgangspunt.
- Actief beleid op het gebruik van neven ruimten in de gemeentelijke sportaccommodaties.
- Nieuwe technieken inzetten voor beheer van gemeentelijke sportaccommodaties.

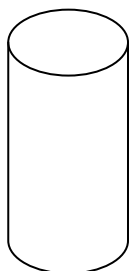
Doelen en inspanningen sportplan Oost – Buitenaccommodaties

- Ontwikkeling sportparken in afstemming met centrale stad.
- Duurzaam beheer en onderhoud.
- Verdien capaciteit van de sportparken vergroten.
- (Nog) verder optimaliseren van de bedrijfsvoering.
- Implementeren en uitrollen BTW systematiek.
- Planmatig georganiseerd overleg met verenigingen en sportparkstichtingen.
- Stimuleren intensiever gebruik van de sportparken.
- Juridisch afkaderen eigendom verenigingsgebouwen.

Doelen en inspanningen sportplan Oost - Openbare ruimte

- De openbare ruimte in Oost biedt waar mogelijk beweegaanleidingen, ook voor senioren en mensen met een beperking
- Alert zijn op mogelijkheden van een beweegvriendelijke inrichting standaard onderdeel te laten uitmaken van projecten in openbare ruimte
- Ondersteunen en stimuleren van initiatieven voor een sportieve tijdelijke inrichting van braakliggende terreinen
- Integrale ontwikkeling met aandacht voor bewonersparticipatie, openbare orde en veiligheid, samenhang en structuur met het overige aanbod in de omgeving
- Focus op de dicht stedelijke gebieden, waar relatief weinig bewegingsmogelijkheden zijn
- In een gefaseerd proces alle grote parken voorzien van sportaanleidingen, bijvoorbeeld een gemarkeerde hardlooperoute, verbinding hardlooperoutes in de regio van stadsdeel Oost
- Private sportondernemers betrekken bij de inrichting/adoptie van de sportieve openbare ruimte.
- Uitvoering speelruimteplan stadsdeel Oost

4.2 PIJLER 2

DE SPORTAANBIEDERS

Verenigingen

Sportinfrastructuur betekent ook een divers en bloeiend sportverenigingsleven en private ondernemers die maatschappelijke verantwoordelijkheid willen nemen, zodat verschillende doelgroepen voor sportbeoefening in (de regio) Oost terecht kunnen. Diversiteit, capaciteit en vooral vitaliteit zijn de ankers. Maar ook respect voor de vrijwilligers die de verenigingen draaiende houden. Omdat zij naast de eigen verenigingsdoelen vaak worden geconfronteerd met zaken die een extra belasting vormen, zoals juridische aansprakelijkheid, stijgende kosten en het voldoen aan eisen van de sportbonden of gemeente, vraagt dat een toenemende 'professionaliteit'. Waar nodig en mogelijk gaan we door om in samenwerking met de centrale stad aan verenigingen ondersteuning te leveren

Sportverenigingen worden op allerlei manieren betrokken bij de uitvoering van activiteiten in het kader van sportstimulering. Dat is nodig om de aansluiting naar structureel sporten zo optimaal mogelijk te maken. Voor sportverenigingen biedt het een kans om meer leden binnen krijgen of om hun sport meer bekendheid onder jeugd of in de wijk te geven. Aan de andere kant realiseren wij ons, dat aan de inzet van verenigingen ook grenzen zijn. Inzet van combinatiefunctionarissen kan hierbij ruimte bieden. Deze zouden voor langere tijd aan een vereniging gekoppeld moeten zijn.

Ook gaan we samen met de verenigingen inzetten op acquisitie bij bedrijven om verenigingen te ondersteunen (bijvoorbeeld financiële administratie)

Er is vraag naar een verenigingsaanbod voor specifieke groepen, zoals mensen met een beperking. Dat vraagt om expertise en extra inzet bij de vereniging om hen op een goede wijze te begeleiden. Wij ondersteunen dit en willen in overleg met de verenigingen en sportservice toewerken naar een stevig en verantwoord aanbod in onze regio.

In het kader van accommodatiebeleid streven we naar een goede balans tussen kleine clubs en grote verenigingen en willen we wachtlijsten zo veel mogelijk helpen weg te werken. Ook de mate waarin verenigingen zich coöperatief opstellen en maatschappelijk actief (willen) zijn zal hierbij betrokken worden.

*Basketballvereniging **Tha Firebirdz** (IJburg) had in 2011 nog maar één jeugdteam. Verder was er één groepje volwassenen die basketbalde. Samen met een verenigingsondersteuner van Sportservice Amsterdam werd uit ouders van spelen kinderen een nieuw bestuur gevormd. Een combinatiefunctionaris werd ingezet op de Buurtsportvereniging "Basketball 'sCool". Op dit moment zijn er twee jeugdteams: één onder 12 jaar en een team onder 14 jaar. Komend jaar wordt een team onder 10 jaar gevormd uit deelnemers aan de activiteit "Basketball 'sCool". Inmiddels kennen alle leden elkaar en hebben alle ouders taken binnen de vereniging.*

Private sportondernemers

De private sportondernemers spelen een grote rol in het bewegingsaanbod voor de bewoners van Oost. Ondernemers nemen ook een maatschappelijke verantwoordelijkheid met een aanbod voor specifieke doelgroepen. Wij willen helpen zoeken naar mogelijkheden om naast het commercieel belang deze maatschappelijke verantwoordelijkheid te kunnen nemen. Daarnaast willen we hen meer betrekken bij onze inzet voor sportstimulering. Omdat het private ondernemers betreft zullen we daarbij alert blijven op aspecten van concurrentie. Ook hier geldt, dat de mate waarin ondernemers zich coöperatief opstellen en maatschappelijk actief willen zijn hierbij een rol speelt.

In stadsdeel Oost zijn ook zorgaanbieders gevestigd met een specifiek beweegaanbod. Dat kunnen programma's zijn om af te vallen of voor mensen met (chronische) aandoeningen. Een andere vorm van commerciële sportaanbieders zijn de organisaties voor buiten- en naschoolse opvang. We zien hier een ontwikkeling, dat deze zich met een sportprofiel onderscheiden. In stadsdeel Oost is ook een aantal grote sportpartners gevestigd zoals het Universitair Sportcentrum en de Jaap Edenbaan. Wij willen met deze partners de samenwerking sterker maken.

*De verzamelplaats van de fietsles op IJburg is bij **Life & Kicking**. Vrouwen waarvoor de drempel om binnen te lopen bij een sportschool heel hoog is, komen door de fietsles letterlijk wel over de drempel. Zij maken zo gelijk kennis met de sportschool, wat de stap naar een abonnement veel makkelijker maakt. De sportschool stelt de kantine beschikbaar voor theorie van de fietsles. Sportschool Life & Kicking hanteert een aangepast tarief tijdens daluren en heeft zelf een stadspasabonnement mogelijk gemaakt.*

(Welzijns-) partners

In het aanbod van de grote welzijnspartners in stadsdeel Oost, Civic en Dynamo, is een deel sport en spel opgenomen. Dit zijn laagdrempelige activiteiten voor bewoners waarvoor de stap naar een sportvereniging (nog) te groot is. Deelnemers kunnen in een voor hen veilige omgeving meedoen met activiteiten. Dit beweegaanbod maakt vaak onderdeel uit van bredere doelstellingen, zoals activering en het bevorderen van participatie. Een deel van de activiteiten vindt plaats in samenwerking met verenigingen. Er is afstemming tussen de welzijnspartners en het stadsdeel om te voorkomen dat er dubbelingen in het aanbod ontstaan of in het bereiken van dezelfde bewoners.

*In de **Transvaalbuurt** is er in het kader van jeugd- en jongerenwerk van Dynamo een integrale programmering waarbij deelnemers aan sport en bewegen tevens deelnemen aan activiteiten zoals huiswerkondersteuning en projecten gericht op participatie. Deelnemers zijn als tegenprestatie bijvoorbeeld inzetbaar voor klussen in de buurt ("de klussenbank") of helpen het buurtjournaal te maken. Ook wordt er samen gekookt en gegeten onder begeleiding van een diëtiste. Waar nodig is er persoonlijk coaching van een jongere.*

Civil society

In principe is er voor alle bewoners kans op een sportief bestaan. Zelfredzaamheid en toegang tot het reguliere sportaanbod en netwerken in de buurt zijn hierbij de sleutel. Initiatieven vanuit (sport-) verenigingen, ondernemers, bewoners of andere organisaties om meer mensen in beweging te krijgen juichen we toe en willen we tijdelijk ondersteunen. Structurele activiteiten worden uiteindelijk zelfstandig door één van de partners voortgezet of krijgen een duidelijke positie als brug naar zelfstandige sportbeoefening. Dat geldt ook voor aanbod dat tot nu toe (deels) vanuit het stadsdeel gesubsidieerd wordt/werd. Er vindt een integrale beoordeling plaats van subsidieaanvragen met een sportcomponent van (vrijwilligers-) organisaties die via Jeugd, Maatschappelijke Ontwikkeling of Buurtregie worden ingediend. Daarvoor levert sport ook advies.

*Het **Amikino** vrouwennetwerk is een netwerk van actieve vrouwen in de buurt dat onder begeleiding van een stuurgroep bestaande uit VONK Combiwel, Civic en stadsdeel Oost zelfstandig een laagdrempelig activiteitsaanbod organiseert in de Indische Buurt voor meiden en vrouwen. Het stadsdeel ondersteunt en bemiddelt tussen het netwerk, bewoners en organisaties in de buurt voor een verdere verzelfstandiging van het vrouwennetwerk en diens activiteiten.*

Een nieuwe ontwikkeling is de wijk sportclub. Door en voor bewoners zal de wijk sportclub een plek voor ontmoeting en laagdrempelige sportmogelijkheden moeten gaan worden. Omdat wordt samengewerkt met verenigingen, die letterlijk de buurt in komen moet de wijk sportclub ook als voorpost voor doorstroom naar een vereniging gaan fungeren. De inzet van (door het rijk medegefinancierde) buurtsportcoaches wordt stedelijk vastgesteld. Ten tijde van het opstellen van het sport- en bewegingsplan Oost was nog niet duidelijk hoe zij binnen de wijk sportclub een plek zullen krijgen. Mogelijk gaan zij een rol vervullen in de afstemming tussen leefstijl interventies, zorgaanbieders en aanbieders van vervolgp programma's.

Een sportieve inrichting van de openbare ruimte in de wijken kan mensen uitdagen om te gaan bewegen en biedt ook extra mogelijkheden om activiteiten in de wijk te organiseren.

Sport biedt goede aanknopingspunten om participatie te versterken. Voor mensen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt en/of de samenleving kan sport een stimulans zijn om mee te doen aan activiteiten of vrijwilligerswerk. Zo kunnen zij hun sociaal netwerk uitbreiden en vaardigheden ontwikkelen. Deelnemers met potentie worden actief betrokken bij de begeleiding van activiteiten voor jeugd en volwassenen en gestimuleerd om zich hierin te bekwamen of een opleiding in de sport te volgen. Zo bekwamen zij zich niet alleen zelf, maar worden in hun kracht gezet om in de eigen wijken of bij de eigen achterban de sportparticipatie te vergroten en vervullen daarmee een voorbeeldfunctie. Vaak worden afspraken gemaakt over het leveren van een tegenprestatie, iets terugdoen voor de buurt, bijvoorbeeld door hulp bij de organisatie van wijkactiviteiten .

We ondersteunen de Civil Society door organisaties, bewoners en bedrijven te betrekken bij het organiseren van activiteiten voor burgers die dat zelf niet kunnen. We zoeken samenwerkingsverbanden met private partijen en sport-koepelorganisaties. De focus blijft daarbij altijd op het begeleiden van deze mensen naar het structurele aanbod. Bij jeugdactiviteiten wordt extra gelet op voorwaarden voor kwaliteit en veiligheid.

Naast de buurtgerichte inzet en maatwerk, realiseren wij ons, dat niet alle sportaanbod voor alle bewoners in de eigen wijk georganiseerd kan worden. Voor sommige bewoners zoals senioren is een aanbod dicht bij huis belangrijk. Echter, in het algemeen verwachten we van jeugd en bewoners ook, dat zij hun sport in de regio Oost (gaan) beoefenen.

*Jarenlang was er sprake van het herprofilen van het **Joubertplein**. De buurt werd bij de plannen betrokken, maar de financiering was een probleem. Afgelopen periode is vanuit sport gezocht naar co -financiering om dit plein op te knappen. Samen met de Cruiff Foundation, de centrale stad, woningbouwcorporatie Ymere en een gereserveerd budget vanuit de wijkaanpak wordt het gehele speelplein aangepast. Zo komt er naast een Cruiff court ook een atletiekbaantje en worden fitness toestellen geplaatst. Het speeltuin gedeelte wordt opgeknapt en er zal meer groen op het plein worden ingeplant. Er wordt een activiteitenplan voor en door buurtbewoners gerealiseerd en in een convenant zullen inspanningsverplichtingen met de verschillende partijen worden vastgelegd. De start is gepland voor begin 2013.*

Overzicht sportaanbod per gebied

Op basis van de gebiedsanalyses en buurtgerichte uitwerking Versterking Sociaal Domein worden in het eerste kwartaal van 2013 per buurt de sportmogelijkheden in een totaaloverzicht gebracht. Daarbij kijken we naar de kansen die er nog liggen voor sportstimulering, maar ook naar welk aanbod elkaar overlapt en welke bewoners van deze activiteiten gebruik maken. Sportaanbod dat met publiek geld wordt uitgevoerd mag geen concurrent zijn van reguliere aanbieders en moet in lijn zijn met de visie van het stadsdeel op sportstimulering, dus de juiste bewoners bereiken. Met dit overzicht wordt het sportaanbod per buurt voor bewoners nog beter inzichtelijk gemaakt.

Veilig en tolerant sportklimaat in Oost

Naast de uitvoering van het algemene actieplan 'Naar een veilig sportklimaat' zet stadsdeel Oost in verschillende beleidsdomeinen in op het voorkomen en tegengaan van discriminatie, waaronder het aanpakken van homofobie. Stadsdeel Oost staat een tolerant sportklimaat voor, waar een ieder individu ongeacht culturele achtergrond, sekse, religie en seksuele geaardheid op een prettige en veilige manier kan sporten. Met name voor jeugdige sporters is dit van belang, omdat het pesten van jeugdige sporters die van homoseksualiteit 'verdacht' worden, als consequentie heeft dat ze al vroeg verloren gaan voor de sport. Om de acceptatie van homoseksualiteit in de sportwereld in Oost te vergroten, wordt de komende jaren ingezet op deskundigheidsbevordering van sportmedewerkers en het bespreekbaar maken bij sportaanbieders van het thema seksuele diversiteit en homofobie. Ook willen we een actieve bijdrage leveren aan stedelijk beleid, zoals het Gay-sportcafé en internationale Valentine zwemtoernooi, dat in stadsdeel Oost heeft plaatsgevonden.

DOELEN EN INSPANNINGEN SPORTAANBIEDERS

Doelen sportplan Oost en doelen nota VSD gerelateerd aan sport/sportaanbieders:

- Vitale verenigingen.
- Private sportaanbieders maatschappelijk actief.
- Civil society biedt verantwoord en laagdrempelig beweegaanbod.
- Jeugdigen groeien op in een uitdagende woon-leef-leeromgeving.
- Jeugdigen groeien op tot actieve en verantwoordelijke burgers
- Bewoners doen mee in de samenleving.

Resultaatindicatoren:

- Sportverenigingen zijn geprofessionaliseerd.
- Diversiteit sportaanbod in Oost is optimaal, voldoet aan de vraag en biedt ruimte voor specifieke groepen.
- Voor bewoners/jeugd met een beperking zijn voldoende mogelijkheden om in (de regio) Oost te sporten.
- In stadsdeel Oost is een veilig en tolerant sportklimaat.
- Meer vrijwilligers en actieve burgers per gebied.
- Participatie in vrijwilligerswerk (algemeen) >30 %.
- Civil society biedt verantwoord en laagdrempelig beweegaanbod / meer activiteiten voor en door bewoners en vrijwilligersorganisaties.

Inspanningen vanuit sport

- Overzicht per gebied uitwerken (ook voor specifieke doelgroepen).
- Voortzetten verenigingsondersteuning ism DMO, waaronder acquisitie bij bedrijven voor verenigingsondersteuning.
- Balans maatschappelijk betrokken verenigingen bij toedeling accommodaties.
- Private sportondernemers meer betrekken bij sportstimuleringsactiviteiten.
- Intensiveren samenwerking grote sportpartners.
- Coördinatie combinatiefunctionarissen.
- Ontwikkeling wijk sportclub.
- Ondersteuning bewonersinitiatieven.
- Opleidingen in sport coördineren.
- Actieve inzet op een veilig en tolerant sportklimaat in Oost, waaronder scholing medewerkers.

4.3 PIJLER 3

SPORTPARTICIPATIE VERGROTEN

De meeste mensen vinden zelf hun weg in het sportlandschap. Voor degenen, die dat nodig hebben, zorgen we voor een vangnet, gericht op zelfredzaamheid van deze bewoners om te gaan sporten. We gaan nog meer focus leggen op het doel van sportstimulering als tijdelijke interventie en als brug naar zelfstandige sportbeoefening. Vanuit de makelaars- en regierol brengen we vraag en aanbod bij elkaar, leggen verbindingen en houden overzicht om overlap te voorkomen. Alle interventies vanuit het stadsdeel zijn zo veel mogelijk gericht op doorleiding naar structurele sportbeoefening, zowel in georganiseerd verband als zelfstandige sportbeoefening. Sportstimuleringsactiviteiten hebben een brugfunctie en zijn aanvullend op reguliere sportaanbieders. De inzet is tijdelijk en eindig (letterlijk een bepaald tijdvak of deelnemers doen een beperkte tijd mee). Interventies hebben een duidelijk beeld over het vervolg en bij voorkeur met de partner voor de follow-up. Activiteiten mogen geen concurrent van regulier sportaanbod zijn.

Ouders zijn de eerst verantwoordelijken voor de opvoeding van hun kinderen. Een gezonde leefstijl en bewegen horen daarbij. Samen met betrokken partners gaan we door om ouders die dat nodig hebben op weg te helpen, maar zullen ouders ook krachtig aanspreken om deze verantwoordelijkheid zelf te nemen.

Bij het versterken van zelfredzaamheid van bewoners rond sportparticipatie mag armoede geen belemmering zijn. De lokale overheid heeft hierin een taak wat betreft tariefstelling, gebruik van stadspas en verwijzing naar ondersteuningsregelingen.

Jeugd

Jong geleerd is oud gedaan, zeker als een sport goed bij je past. Er zijn voor de jeugd vele mogelijkheden om te sporten en er is een breed pakket voor kennismaking met verschillende sportvormen. Aanvullend op de verantwoordelijkheid van ouders en scholen levert het stadsdeel vanuit het programma jeugd en onderwijs ondersteuning door schoolzwemmen en vakonderwijs en werkt nauw samen met de scholen om de gezamenlijk doelen rond sport&bewegen te realiseren. In het kader van vroegtijdige interventies en signalering gaan we extra aandacht geven aan de jonge kinderen. Ook omdat daarmee ouders bereikt worden.

Wij verwachten van scholen, dat zij zelf hun 'basis op orde' hebben. Gezonde leefstijl en bewegen moet integraal onderdeel uitmaken van schoolbeleid. De scholen die hier expliciet aandacht aan geven kunnen zich laten certificeren als sportactieve school. In stadsdeel Oost zijn dit 11 scholen voor primair en 4 scholen voor voortgezet onderwijs.

Sport is onderdeel van de 'talentlijn' van stadsdeel Oost. De stedelijk en stadsdeel-voorzieningen voor talentontwikkeling worden afgestemd en ingezet al bij scholen met veel achterstandsleerlingen en voor het VMBO. De talentlijn (o.a. via de talententent) start met aanbod voor de groepen 1 - 6 gericht op kennismaking onder en na schooltijd. Daaropvolgend wordt het aanbod voor de tienerleeftijd meer buurtgericht georganiseerd, waarbij kinderen leren dat voor activiteiten ook betaald moet worden. Een aantal scholen organiseert zelf een naschools sportaanbod. Wij gaan met de scholen verkennen hoe hierbij de relatie met buurtaanbod kan worden vormgegeven.

De vervolgstap is om de doorgaande talentlijn sterker door te trekken naar de oudere jeugd en samen met het Voortgezet Onderwijs en Topscore een betere afstemming te krijgen op de situatie in Oost. Bijvoorbeeld rond de eigen bijdrage van deelnemers aan activiteiten.

Topscore badminton: Naast het reguliere Topscore aanbod op het IJburg College heeft het stadsdeel er in samenwerking met Sportservice Amsterdam en Badminton Vereniging Zeeburg voor gezorgd dat er extra verenigingsmomenten zijn geweest en dat de leerlingen in het voorjaar van 2012 bij de vereniging mee konden trainen voor een periode van ruim een maand. Hierdoor is in korte tijd een aantal deelnemers lid geworden van de vereniging.

Voor een deel van de jeugd is een tussenstap nodig naar zelfstandige sportbeoefening. Buurtsportverenigingen vervullen deze rol en worden in samenwerking met verenigingen en combinatiefunctionarissen gerund. Kinderen in de tienerleeftijd kunnen hier tegen betaling aan meedoen. Ook organiseert het stadsdeel als tussenstap aanvullende activiteiten, zoals Give&Gain. Alle eigen activiteiten worden kritisch beoordeeld op de bijdrage binnen de talentlijn en het structurele karakter. Dat geldt ook voor de eigen activiteit kickboksen, waarvoor we de overgang naar een zelfstandige vorm per januari 2014 voorbereiden.

Het kennismakingsaanbod en de tussenstappen zijn bedoeld als brugfunctie. Samen met de partners zoeken we verder naar mogelijkheden om in de laatste stap naar structurele sportbeoefening van de jeugd nog meer winst te behalen. Daarbij is extra aandacht nodig voor kinderen van het speciaal onderwijs.

De sportpas Oost wordt ingezet als monitorinstrument, in eerste instantie bij de eigen activiteiten voor tieners en oudere jeugd. De sportpas kan zo passend in de talentlijn van stadsdeel Oost gaan functioneren.

De **Buurtsportverenigingen** zijn bedoeld voor kinderen die lid willen worden van een sportvereniging, maar daar niet vanzelf terecht komen. In modules van ongeveer 10 weken maken kinderen in hun eigen buurt kennis met een sport. De kosten bedragen € 20 per module. Het stadsdeel zorgt voor spreiding van sporten, garandeert aansluiting met andere sportstimulerings-activiteiten en stelt ruimtes beschikbaar. Een sportvereniging organiseert de lessen en levert trainers / combinatiefunctionaris. Na een module kunnen de deelnemers doorstroom naar de reguliere verenigingsactiviteiten en worden ze volwaardig lid. De regelingen voor verenigingslidmaatschap (scholierenvergoeding, Jeugdsportfonds) worden hiervoor actief ingezet. Momenteel zijn er 12 buurtsportverenigingen verspreid over Oost. Mooie resultaten in 2012 zijn de 20 nieuwe leden bij de tafeltennisvereniging United Oost en de turnvereniging Salto met 5 nieuwe leden.

Volwassenen

Sportstimulering richt zich vanuit de vangnetfunctie op mensen, die door de reguliere aanbieders niet of onvoldoende worden bereikt. Dat kan door reguliere aanbieders en initiatieven om deze mensen te bereiken te faciliteren in middelen en/of expertise. Waar onvoldoende aanbod is, kan het stadsdeel zelf laagdrempelig aanbod initiëren, waarbij zo veel mogelijk stedelijke voorzieningen, reguliere aanbieders of buurtorganisaties ingeschakeld worden.

Bij maatschappelijke ondersteuning gaat het om integrale interventies voor mensen die vaak met meerdere problemen tegelijkertijd te maken, zoals sociaal isolement, armoede, met een beperking of psychiatrische achtergrond. Uitvoering van sportactiviteiten in het kader van een vangnet kan een meer structureel karakter hebben, als laagdrempelige lotgenotengroepen waar bewegen op zich het doel is. De realiteit is, dat een beschermde omgeving nodig is om deze bewoners te bereiken.

Hoewel deze activiteiten allemaal bijdragen aan de doelstellingen binnen bevordering van sportparticipatie, worden ook deze eigen sportactiviteiten voor volwassenen kritisch beoordeeld. Onderdeel daarvan is, welke activiteiten eigenlijk onder verantwoordelijkheid van een andere organisatie vallen, welke neveneffecten een sportactiviteit heeft en of overdracht van de uitvoering naar een andere partij mogelijk is. Uiteraard blijft het stadsdeel wel adviseren of bemiddelen en wordt gevolgd dat aanbod goed verspreid in het stadsdeel blijft plaatsvinden.

Aandachtspunt hierbij is, dat de scheiding van de verantwoordelijkheid met betrekking tot 'wonen' en 'zorg', zoals in het regeerakkoord is aangekondigd, maakt, dat mensen steeds langer zelfstandig blijven wonen. Omdat 'wonen' onder verantwoordelijkheid van het stadsdeel valt, vraagt dit een integrale afweging van de voorzieningen en ondersteuning die voor kwetsbare groepen nodig is. Sport- en bewegen maakt hier onderdeel van uit.

Senioren

Voor ouderen is het belangrijk dat er voldoende laagdrempelig sportaanbod in de buurt aanwezig is. Binnen de groep senioren zijn grote verschillen in mobiliteit. Er zijn mensen die tot op hoge leeftijd nog zelfstandig reizen en hun weg naar sport kunnen vinden. Andere senioren zijn gebonden aan hun woonomgeving. En of dat in een zorginstelling of nog zelfstandig wonend is, voor deze groep is het noodzakelijk om het beweegaanbod goed bereikbaar te maken. Met de veranderingen in de AWBZ en verzekeringsvoorwaarden is voor een deel van de ouderen bewegen onder begeleiding weggevallen. Vaak betreft dit de minst draagkrachtige mensen. Echter, juist voor senioren, waar gezondheidsklachten meestal toenemen, is het belangrijk om regelmatig te bewegen.

Een heel belangrijk nevendoeel van beweegactiviteiten voor senioren is ontmoeting. Het samen doen en napraten na afloop van de activiteit draagt bij aan het voorkomen van sociaal isolement en is biedt een natuurlijke sociale controle. Naast de beweegactiviteiten, zijn voor senioren ook de denksporten een goede manier om betrokken en vooral geestelijk actief te blijven.

Samen met de (zorg-)partners gaan we aan de slag om een overzicht van beweegmogelijkheden in de verschillende buurten te maken en hierover op een voor senioren goede manier bij de bewoners bekend te maken. De bereikbaarheid van activiteiten kan door een goede spreiding over het gebied, waarbij we kansen zien in het benutten van gebruik overdag van accommodaties. Betondorp, Oostelijk Havengebied en de Dapperbuurt hebben onze speciale aandacht. Ook de mogelijkheden voor vervoer, inzet van vrijwilligers en stagairs en de samenwerking tussen de zorginstellingen gaan we onderzoeken.

Tenslotte gaan we kijken hoe we bij de inrichting van de openbare ruimte meer voorzieningen kunnen treffen, waardoor senioren geprikkeld worden en zelfstandig of in groepjes actief worden.

*Op initiatief van een bewoner uit het Flevohuis werd in 2010 de 1^e **Rollatorloop** van Amsterdam georganiseerd in samenwerking met Buurtzorg Oost en het team Sportstimulering. In 2011 en 2012 is de rol van Buurtzorg Oost steeds groter geworden en die van het stadsdeel kleiner. In 2012 was de organisatie volledig in handen van Buurtzorg Oost. Waarbij het stadsdeel en Zorgverzekeraar Agis voor de financiering zorgden. Meer dan 80 enthousiaste deelnemers konden in het park Frankendael meedoen aan verschillende afstanden. Er waren ruim 50 bezoekers en begeleiders aanwezig. Buurtzorg organiseerde in de maanden voorafgaand aan het evenement verschillende wandeltrainingen om deelnemers te interesseren voor gezond bewegen. RTV-Noord Holland deed live verslag van de loop.*

Focussporten & Topsport

In het kader van stedelijk topsportbeleid wordt stedelijk extra aandacht gegeven voor ondersteuning voor de zogenoemde focussporten. Dit zijn: voetbal, atletiek, zwemmen, roeien, hockey, basketbal en tennis. Stadsdeel Oost wil naast de ondersteuning van alle sporten extra aandacht geven aan o.a. watersport, gymnastiek/ turnen (ontwikkeling van de algemene grondvormen van bewegen bij jonge jeugd) en ringsporten. Vecht- en verdedigingssporten zijn populair bij de jeugd in Oost. Het stadsdeel wil hier alleen in faciliteren onder de voorwaarde dat deze sporten op een verantwoorde wijze worden aangeboden. Het keurmerk 'fight-right' is bepalend.

Ook zetten we vooral in op de sportvormen, waar bij bewoners vraag naar is en waarbij doorstroming naar structurele beoefening een goede kans maakt, bijvoorbeeld omdat er geen wachtlijsten zijn, bereikbaarheid goed is en laagdrempelig zijn.

Het beleid om topsport te ondersteunen ligt primair bij de centrale stad. Dat neemt niet weg dat we bij de ontwikkelingen in stadsdeel Oost oog houden voor de mogelijkheden om topsport te promoten. Bij de organisatie van stedelijk topsportevenementen wordt het steeds belangrijker, dat dit een blijvende impact heeft. Dat wordt deels gerealiseerd door de side-events die daar in de stadsdelen aan gekoppeld worden. Voorbeeld hiervan is de 1km loop voor kinderen op de dag van de Amsterdam Marathon.

Daarnaast hebben we in stadsdeel Oost een aantal accommodaties die geschikt zijn om op hoog niveau te sporten en verenigingen, die naast breedtesport ook sterk verbonden zijn met topsport. Zo is bijvoorbeeld roeivereniging Willen III steunpunt voor de paralympische sporters. En tenslotte, maar niet minder belangrijk, kunnen de sporters uit Oost, die op hoog niveau presteren een krachtige voorbeeldfunctie vervullen voor de jeugd.

Dojo-ruimte op IJburg:

Toen de gymzaal van basisschool de Olympusschool opgeknapt moest worden hebben de school, vechtsportvereniging Kimekai Gym, SKON, STAIJ en het stadsdeel de handen ineen geslagen om van de nieuwe gymzaal een multifunctionele ruimte te maken. Een ruimte waar niet alleen de leerlingen van de school terecht kunnen voor sportlessen maar waar ook buurtbewoners kunnen sporten. De Dojo-ruimte is een ontmoetingsplaats voor de buurt. Een Dojo is een ruimte waar op een veilige en professionele manier verschillende vechtsporten waaronder kickboksen worden beoefend. Op IJburg was al lange tijd, door de snel groeiende populariteit van vechtsporten, behoefte aan zo'n veilige en professionele ruimte. De Dojo-ruimte is in september 2012 in gebruik genomen en sindsdien wordt er al intensief getraind door jong en oud. Er worden kickbokslessen gegeven maar ook weerbaarheidstrainingen en naschoolse activiteiten.

DOELEN EN INSPANNINGEN VERGROTEN SPORTPARTICIPATIE

Doelen uit nota VSD gerelateerd aan sport- vergroten sportparticipatie

- Jeugdigen kunnen binnen en buiten school hun talenten ontwikkelen.
- Jeugdigen ontwikkelen zich optimaal zonder belemmering van armoede.
- Bewoners die hulp nodig hebben worden adequaat ondersteund.

Resultaatindicatoren :

- Minimaal 70% (Adam 80%) van de jongeren < 18 doet wekelijks aan sport.
- Het aantal jongeren dat minder dan 1x per week aan sport doet < 16 %.
- Minimaal 50 % van de jeugd < 18 sport bij een sportvereniging of andere sportaanbieder.
- Aandeel sporters boven 18 jaar is > 60 % (A'dam 75%).
- Het percentage bewoners boven 6 jaar dat lid is van een sportvereniging > 25%.
- Het percentage bewoners boven 18 dat lid is van een sportvereniging > 30%.
- De sportpas is ingevoerd in de programmaperiode.
- Gezinnen die er recht op hebben maken gebruik van de stadspas/ sportpas.

Inspanningen vanuit sport :

- Aansluiting schoolbeleid-sportplan borgen.
- Voortzetten talentlijn Oost, heldere afspraken over inzet partners.
- Afstemming alle NSA sportactiviteiten met regulier/buurtaanbod.
- Afstemming Topscore met talentlijn Oost, overleg vakdocenten VO.
- Uitbreiding buurtsportverenigingen van 14 naar 20 in 2014.
- Ouderbetrokkenheid bevorderen.
- Extra inzet voor jonge kinderen en ouders ism voorscholen en OKC.
- Sportpas invoeren bij eigen activiteiten.
- Alle eigen activiteiten voor jeugd en volwassenen doorlichten op doelen, bereik en structureel karakter en mogelijkheid tot overdracht bepalen.
- Doorlichten alle gesubsidieerde activiteiten op doelstellingen en dubbelingen.
- Aparte aandacht voor overzicht beweegaanbod voor senioren.
- Bekendheid ondersteuningsregelingen bevorderen o.a. via OKC en scholen.
- Bemiddeling jeugdsportfonds voor leerlingen overdragen aan scholen.

4.4 PIJLER 4

SPORT ALS MIDDEL

Sport kan als onderdeel van een integrale aanpak een stevige bijdrage leveren in het realiseren van doelstellingen op andere beleidsterreinen zoals gezonde leefstijl, succesvolle schoolloopbaan, burgerschap en participatie. We volgen de initiatieven in het stadsdeel en willen alle kansen benutten om samen te werken om mensen te prikkelen om in beweging te komen.

4.4.1 Sport en gezonde leefstijl

Overgewicht en obesitas zijn een groeiend probleem. Sport is een belangrijk onderdeel om doelstellingen rond een gezonde leefstijl te bereiken. In stadsdeel Oost zetten we volop in om dit bij de bewoners onder de aandacht te brengen. Niet alleen om hen aan het sporten te krijgen, maar ook door te motiveren om bewegen als vanzelfsprekend onderdeel van het dagelijks leven te maken. Bewustwording bij volwassenen én in de opvoeding van de jeugd is hierbij de sleutel. Het stedelijke programma “Amsterdammers/Jongeren op gezond gewicht” (AOGG/JOGG) is een lokale aanpak waar alle invalshoeken worden betrokken die een rol spelen bij het tegengaan van overgewicht, zoals scholen, sociale en fysieke omgeving, bedrijven en gezondheidszorg. Dit wordt in een aantal wijken in Amsterdam uitgevoerd (nog niet in Oost). Vanuit het OKC in Oost wordt de integrale aanpak overgewicht/obesitas voor jeugd al enige jaren vormgegeven door de stuur- en werkgroep overgewicht, waar sport ook onderdeel van uitmaakt. Daarin wordt de expertise van partners en stadsdeel samengebracht en uitvoering afgestemd. Sport levert expertise en advies voor uitvoering van beweegprogramma's. Waar mogelijk worden voor uitvoering verbindingen gelegd met reguliere sportaanbieders, die enthousiast en in staat zijn om doelgroepen op een verantwoorde wijze te begeleiden.

Jeugd

Een gezonde leefstijl begint met gezond opgroeien en gezonde voeding. Het OuderKindCentrum (OKC) is hiervoor een basisvoorziening van waaruit ouders en kinderen worden bereikt. Door een vroegtijdige aanpak bijvoorbeeld met beweegadvies voor ouder&kind en voorlichting over gezonde voeding. Ook via voorscholen kan (in samenwerking met de basisschool) het belang van sport en bewegen een structureel thema zijn. De activiteiten 'ouder-kindsport' bevorderen de bewustwording bij ouders van het belang van een gezonde leefstijl. We gaan ons meer op deze leeftijdsgroep richten.

Het programma Jump-in legt een goede basis voor kinderen en ouders voor een gezonde leefstijl. Stedelijk is het voornemen om het aantal Jump-in scholen uit te breiden. In Oost zijn nu 11 Jump-in scholen. Wij spannen ons in om Jump-in voor meer basisscholen met veel achterstandsleerlingen beschikbaar te hebben. Dat geldt ook voor Jump-in op de voorscholen. Om belemmeringen in bewegen bij kinderen te verkleinen, streeft het stadsdeel ernaar dat álle scholen een zorgaanbod voor bewegen hebben, bijvoorbeeld door Motorische Remedial Teaching (MRT). Voor de basisscholen is dit een voorwaarde voor de subsidie voor vakonderwijs. Voor Voortgezet Onderwijs is er een stedelijk bekostigd programma Topscore Do-it, dat vergelijkbaar is met Jump-in. Wij gaan samen met de VO-scholen in gesprek met DMO om dit programma ook voor de VMBO-scholen in Oost ter beschikking te krijgen. Voor de leeftijdsgroep 12+ gaan we rond de thema's sportparticipatie en gezonde leefstijl de verbinding tussen OKC, DMO (Topscore), jongerenwerk en stadsdeel Oost verder verstevigen.

In Oost loopt een aantal projecten om gezond voedsel te bieden op locaties waar gesport wordt. Daarnaast nemen scholen het thema gezonde leefstijl zelf ook vaak integraal op in hun schoolbeleid. Onderdeel van de contacten die het stadsdeel met partners is hen te motiveren om mee te gaan in de ontwikkeling van een gezonde schoolkantine, keurmerk gezonde school of gezonde sportkantine. Een van de ondersteunende acties daarbij is het project Fruit4Sport.

*Op de sportparken Middenmeer en Voorland zijn in 2012 fruitbomen en fruitdragende heesters geplant. Doel hiervan: bevorderen van een gezonde leefstijl om zo ziektes als jeugdobesitas te voorkomen. Iedereen kan een miniboomgaard adopteren. **Fruit4Sport** is een pilotproject van de Wageningen Universiteit en het Ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie, in samenwerking met stadsdeel Oost. Uit onderzoek blijkt dat sportterreinen een unieke plaats kunnen zijn om gezond eetgedrag te stimuleren, als onderdeel van een gezonde leefstijl. Fruit biedt een gezond alternatief voor het gebruikelijke aanbod aan voeding in de kantines. Deze sportparken zijn de eerste in Nederland waar fruitbomen zijn aangeplant*

Volwassenen

Vanuit Wet Maatschappelijke Ondersteuning heeft stadsdeel Oost ook voor volwassenen een verantwoordelijkheid om een gezonde leefstijl te bevorderen en maatschappelijke ondersteuning te bieden. Er wordt gewerkt aan het opbouwen van een netwerk Gecombineerde Leefstijl Interventies, waar sport onderdeel van uitmaakt. Er wordt gekeken hoe dit verbonden kan worden aan de stuur-werkgroep overgewicht voor jeugd, zodat we in stadsdeel Oost vanuit een gezamenlijk aanpak met de betrokken uitvoeringpartners gaan werken. In stadsdeel Oost wordt hier concreet uitvoering aan gegeven via de zogenoemde "Gezondheidsroute", die nu in Transvaal en IJburg wordt uitgevoerd. Aandachtspunt is om een passend vervolg te vinden voor mensen die in een beschermde omgeving een beweegprogramma hebben gevolgd, bijvoorbeeld bij een fysiotherapeut. Daarom gaan we in het overzicht van beweegaanbod per buurt ook opnemen waar mensen terecht kunnen, die nog wat extra begeleiding nodig hebben bij zelfstandige sportbeoefening.

DOELEN EN INSPANNINGEN GEZONDE LEEFSTIJL

Doelen uit nota VSD gerelateerd aan sport- gezonde leefstijl

- Jeugdigen ontwikkelen zich optimaal met effectieve ondersteuning en zorg.
- Bewoners die hulp nodig hebben worden adequaat ondersteund.

Resultaatindicatoren

- 100% van de jeugd voldoet aan de Nederlandse Norm gezond Bewegen (2016).
- 60% van de volwassenen voldoet aan de Nederlandse Norm Gezond Bewegen.
- Minder jeugdigen hebben overgewicht of obesitas
  - van de 5- jarigen heeft < 17,5 % overgewicht/obesitas
  - van de 10-jarigen heeft < 21% overgewicht / obesitas
  - leerlingen VO 2^e klas heeft < 24,7 % overgewicht/obesitas
  - van volwassenen 16+ heeft < 26,7 % overgewicht

Inspanningen vanuit sport

- Ouder-kindsport uitbreiden naar alle gebieden.
- Verbeteren informatie beweegaanbod jonge kinderen i.s.m. OKC.
- Uitbreiding aantal Jump-in scholen in Oost van 11 naar 16 (financiering zoeken).
- Borgen zorg voor domein bewegen en MRT in schoolbeleid.
- Topscore Do-it realiseren voor VMBO in Oost (afhankelijk van financiering DMO).
- Informatie beweegaanbod volwassenen als vervolg op specifieke beweegprogramma's bij zorgaanbieders.
- Intensiveren integrale aanpak overgewicht/obesitas door verbinding stuur- en werkgroep overgewicht jeugd en netwerk GLI volwassenen in Oost.
- Partners motiveren m.b.t. gezonde school-/sportkantine en fruit bij evenementen

4.4.2 Succesvolle schoolloopbaan/extra inzet op jeugd

Een gezonde leefstijl en sport hebben effect op het welbevinden en zelfvertrouwen van jeugd, waardoor leerprestaties worden bevorderd.

Sport biedt ook legio mogelijkheden voor het bieden van stages op allerlei niveau. Stadsdeel Oost neemt een expliciete rol in het bemiddelen tussen opleidingen/studenten en sportaanbieders.

Met het creëren van stageplaatsen kunnen we tegelijkertijd tegen lagere kosten activiteiten uitvoeren. Dat is winst aan twee kanten. Stadsdeel Oost wil deze mogelijkheden in de komende tijd verder uitwerken. Ook het sport- en beweegaanbod voor volwassenen en senioren betrekken we hierbij.

*Stadsdeel Oost organiseert in 2012-2013 voor de 4de keer de Scholen Zaalvoetbalcompetitie voor kinderen van het PO, met jaarlijks ongeveer 150 deelnemers. Zij worden ook lid van de KNVB en van zaalvoetbalvereniging Golden Stars. Stadsdeel Oost heeft **Olympia Uitzendbureau Amsterdam** bereid gevonden deze 4de editie te **sponsoren**. Daarmee helpen zij onder andere dat er zalen en materiaal beschikbaar zijn. Elke maand geven zij een oranje Olympia voetbal weg aan de Speler van de Maand. Olympia vindt het belangrijk om een maatschappelijke rol te spelen voor kinderen in Amsterdam Oost*

Voor bepaalde groepen jeugd is sport een goed middel om hen te bereiken. Het gaat dan om tijdelijke inzet, die onderdeel uitmaakt van een brede, gerichte interventie. Daarbij moet helder zijn welke resultaten met deze jongeren bereikt moet worden en hoe dit aansluit op het realiseren van structurele sportparticipatie bij de deelnemers of doorleiding naar school en werk. Bij de uitvoering worden zo veel mogelijk reguliere sportaanbieders of buurtorganisaties ingeschakeld. Daarnaast worden afspraken gemaakt welke inzet vanuit de verschillende betrokken beleidsvelden geleverd wordt om het gezamenlijk resultaat te behalen. Daarbij hebben we geconstateerd, dat de afstemming in het aanbod voor risicojeugd en de aansluiting met jongerenwerk verbeterd kan worden.

*Het stadsdeel organiseert jaarlijks een opleiding **Leider Sportieve Recreatie** voor inwoners van stadsdeel Oost. De opleiding heeft een aantal doelen: mensen de mogelijkheid bieden om zelfstandig sportactiviteiten te kunnen organiseren voor de buurt, jongeren een startkwalificatie aanbieden voor hun vervolgopleiding en jongeren die dreigen uit te vallen een zinvolle vrijetijdsbesteding te geven. Vanaf september 2012 organiseren gediplomeerde jongeren uit de Indische buurt zelfstandig sportactiviteiten voor andere jongeren op het Makassarplein en Obiplein met als doel geluidsoverlast terug te dringen, jongeren die problemen hebben door te verwijzen naar professionele hulpverlening en jongeren maatschappelijke stages aan te bieden. Het voordeel van het project is dat er een directe verbinding is met de jeugdhulpverleners, politie en het stadsdeel.*

4.4.3. Evenementen

Evenementen kunnen mensen enthousiasmeren voor sport en een impuls geven aan sportparticipatie. Zij kunnen door het stadsdeel, gemeente Amsterdam, verenigingen of (buurt-)organisaties worden geïnitieerd of zijn activiteiten zijn in het kader van nationale of stedelijke themaweken zoals nationale sportweek, week van de opvoeding en topsport side-events.

*EK staat voor **Eerste Kampioenschap Amsterdamse Meiden** en werd georganiseerd door de Sportservice Amsterdam in samenwerking met de stadsdelen. Sportservice Amsterdam organiseerde de finale met side-events in het Olympisch Stadion, de stadsdelen hebben op de Cruiff Courts voorrondes gehouden. Speelsters van het Nederlands zaalvoetbalteam hebben diverse clinics aangeboden tijdens de trainingen in Oost. Aan de voorrondes Oost deden 8 meidenteams mee. Daarvan haalde één team de finale in het Olympisch Stadion. In 2013 wordt dit evenement voor de tweede keer georganiseerd.*

Het stadsdeel levert ondersteuning aan evenementen in de vorm van advies, beschikbaar stellen van menskracht of materiaal. Ondersteuning wordt alleen geleverd als het evenement bedoeld is voor bewoners van Oost en als één van onderstaande voorwaarden van toepassing is: De activiteit :

- is gericht op versterking van verbinding in de buurt
- is toegankelijk voor iedereen binnen de beoogde doelgroep (bijv voor alle ouderen in een wijk)
- vergroot participatie van mensen en bereikt aantoonbaar een forse doelgroep
- maakt onderdeel uit van bredere interventies zoals burgerschap, jongerenwerk, emancipatie
- is aanvullend op en passend in de talentlijn van stadsdeel Oost, gericht op doorgeleiding naar regulier aanbod
- wordt georganiseerd ism met verenigingen of ondernemers uit stadsdeel Oost
- bij jeugdactiviteiten wordt extra gelet op voorwaarden voor kwaliteit en veiligheid

DOELEN EN INSPANNINGEN SUCCESVOLLE SCHOOLLOOPBAAN / JEUGD

Doelen uit nota VSD gerelateerd aan sport – succesvolle schoolloopbaan

- **Jeugdigen hebben een succesvolle schoolloopbaan en halen een startkwalificatie.**
- **Jeugdigen groeien op tot actieve en verantwoordelijke burgers.**
- **Bewoners met een afstand tot de arbeidsmarkt worden begeleid naar (vrijwilligers) werk.**
- **Bewoners doen mee in de samenleving.**

Resultaatindicatoren:

- **Elk jaar worden 25 meiden en vrouwen opgeleid tot sportbegeleider**
- **Het stadsdeel voert een jeugdaanpak uit voor overlastgevend jongeren ism jongerenwerk, politie, sportbuurtwerk en handhaving / toezicht**

Inspanningen vanuit sport

- **Uitbreiding inzet stagairs voor beweegactiviteiten of evenementorganisatie.**
- **Jaarlijks totaal 75-100 opleidingsplekken voor jeugd en volwassenen.**
- **Opleidingen sport coördineren.**
- **Inzet opgeleide jongeren / bewoners voor activiteiten.**
- **Versterking verbinding jongerenwerk – sport ikv bereiken risicojeugd.**

4.5 PIJLER 5

COMMUNICATIE

De communicatie over sport richt zich op de twee aspecten. Aan de ene kant de sportstimulering met als doelstelling zoveel mogelijk bewoners van het stadsdeel aan het sporten en bewegen te krijgen. Aan de andere kant de accommodaties. Voorheen lag het zwaartepunt van de communicatie op het onder de aandacht brengen van de activiteiten van team Sportstimulering onder bewoners en de (lokale) pers. Maar de rol van het team sportstimulering is aan het veranderen van organisator naar facilitator. Dit vraagt om een andere communicatieaanpak. Buurtbewoners moeten zelfredzaam worden en hun weg kunnen vinden naar de vele sportvoorzieningen in Oost. Oost heeft veel te bieden op het gebied van sport, maar de bewoners moeten dit wel weten. Communicatie speelt hierbij een belangrijke rol. De belangrijkste communicatiedoelen zijn:

A Verbinden door de netwerkbijeenkomst Sportcafé

Via het Sportcafé wil het stadsdeel sportaanbieders in Oost met elkaar in contact brengen om coalities aan te gaan en gezamenlijk het sportaanbod en de infrastructuur te verbeteren. Eén keer per jaar organiseren we een groot algemeen Sportcafé. Daarbij gaan we de bijeenkomst meer invulling geven met presentaties of informatie over interessante onderwerpen. Het tweede sportcafé gaan we opzetten rond een thema of voor een specifiek gebied, bijvoorbeeld watersportcafé of sportcafé IJburg. Met het Sportcafé bieden we niet alleen een platform aan de sportaanbieders in het stadsdeel, maar willen we ook onze waardering laten blijken en onze sportpartners bedanken voor hun inzet.

B Meer aandacht voor accommodaties en sportaanbieders

Oost heeft veel om trots te zijn op het gebied van sportvoorzieningen en beschikt over een goede sportinfrastructuur. Er zijn zwembaden, mooie sporthallen en goed onderhouden sportvelden. Naast het stadsdeel zijn er ook veel private en commerciële sportaanbieders in Oost. Door de communicatie breder op te pakken, kan het sportaanbod van Oost inzichtelijker worden gemaakt voor bewoners. Belangrijke communicatie middelen zijn:

De website: informatie uitbreiden en interactiever

De website speelt een centrale rol in het communiceren over het sportaanbod naar bewoners. Het is een snel en actueel middel. De mogelijkheden van de website worden nu nog niet ten volle benut. We gaan inzetten op het uitbreiden van de informatie over de sportaccommodaties en sportvelden van het stadsdeel: het aanbod, verhuurmogelijkheden en impressies van de locaties. Voor de sportaanbieders in het stadsdeel is de digitale applicatie Sport op de Kaart ontworpen. Bewoners kunnen via deze kaart sportaanbieders in Oost vinden. Deze webapplicatie wordt uitgebreid o.a. met links naar de webpagina's van sportaanbieders. De applicatie zal via diverse communicatiekanalen als Stadsdeelkrant en social media, Twitter en Facebook extra onder de aandacht worden gebracht van bewoners. Ook sportaanbieders moeten gewezen worden op het gebruik van de kaart. Daarnaast is sinds kort de Sportactiviteitenkalender via de website te downloaden. Alle sportaanbieders in het stadsdeel kunnen hier zelf hun informatie over een open dag of evenement plaatsen. In het sportcafé van oktober 2012 is de suggestie gedaan om ter promotie van sportaanbieders een zgn. "open sportroute" te organiseren, per buurt of per thema. We gaan kijken hoe deze suggestie past in de evenementenkalender.

Geef de accommodaties een gezicht via de media

Een andere manier om de sportaccommodaties onder de aandacht te brengen is zichtbaar te maken hoe achter de schermen wordt gewerkt om de accommodaties en sportvelden optimaal te houden.

Voorbeeld hiervan is het NK Belijnen dat in 2012 op sportpark Voorland/Middenmeer plaatsvond en veel media aandacht heeft getrokken. Op ludieke wijze werd aandacht gegenereerd voor de mens achter het trekken van de lijnen op sportvelden waar zoveel mensen gebruik van maken tijdens een potje voetbal. Door een kijkje te geven in de keuken krijgen bewoners meer begrip voor het werk van beheerders en onderhoudspersoneel van sportaccommodaties en sportvelden, hetgeen bij kan dragen aan meer respect en minder vernielingen.

C Buurtgerichte communicatie met aandacht voor initiatieven van buurtbewoners en andere sportaanbieders in de wijk

De communicatie over de activiteiten van team Sportstimulering om meer buurtbewoners in beweging te krijgen wordt buurtgericht aangepakt. Oost is een divers stadsdeel waarbij elke wijk zijn eigen behoefte heeft. In de Indische Buurt zal de communicatie meer gericht zijn op het bewoners überhaupt aan het sporten en bewegen te krijgen, terwijl op IJburg de boodschap meer gericht zal zijn op sport als leefstijl omdat daar al veel bewoners lid zijn van een sportvereniging. In een wijk als Betondorp waar relatief veel ouderen wonen kan het accent dan weer liggen op sportmogelijkheden voor ouderen, zoals wandelclubs etc.

De participatie van buurtbewoners bij het organiseren van sportactiviteiten wordt groter. Bewonersinitiatieven moeten meer aandacht krijgen in de reguliere communicatiemiddelen van het stadsdeel: stadsdeelkrant en website om zo andere buurtbewoners te stimuleren dit ook te gaan doen. Goed voorbeeld, doet volgen.

Ook activiteiten van verenigingen en andere (commerciële) sportaanbieders kunnen geïntegreerd worden in de communicatie van het stadsdeel over het sportaanbod. Doel is zoveel mogelijk mensen aan het bewegen te krijgen, dus als dit bij een private aanbieder is, draagt dit ook bij aan het behalen van deze doelstelling.

D Sport en gezonde leefstijl onder de aandacht brengen

In de communicatie over sport zal naast het belang van bewegen ook ingezet worden op het promoten van sport als onderdeel van een gezonde leefstijl. Obesitas is ook in Oost een toenemend probleem. Daarnaast worden mensen steeds ouder en neemt het aantal hart- en vaatziekte door een ongezonde leefstijl toe. Alleen bewegen is niet voldoende, belangrijk is ook dat mensen beter op hun voeding gaan letten. Om deze groepen hiervan bewust te maken gaan we twee kernboodschappen continue herhalen in de communicatie over sportactiviteiten:

Overgewicht is ongezond, door regelmatig te bewegen en op je voeding te letten kun je overgewicht en obesitas tegenaan. Op jeugdige leeftijd moet kinderen hier al bewust van worden (gemaakt). Maar ook ouders worden gewezen op hun verantwoordelijkheid. Bewegen is belangrijk voor ouderen, niet alleen kunnen hart- en vaatziekten worden voorkomen maar de ouderen voelen zich ook energiever en het is goed voor de sociale contacten.

Een campagne als Fruit4Sports waarbij gezond voedsel i.p.v. van snacks in sportkantines wordt gepromoot draagt hieraan bij, evenals aandacht voor side-events bij topsport-evenementen. Inwoners van oost of verenigingen die hier gevestigd zijn en op hoog niveau sporten kunnen een krachtig voorbeeld zijn, met name voor jeugd.

E Profileren stadsdeel door sportevenementen

Sportevenementen die plaatsvinden in het stadsdeel dragen bij aan het imago van Oost als sportief stadsdeel. Deze evenementen kunnen door het stadsdeel zelf worden georganiseerd (straatvoetbaltoernooi), gemeentebreed zijn (WK Nederland, de Amsterdam Marathon) of vanuit verenigingen of particulier initiatief worden opgezet (Nescioloop). Zij vormen goede communicatiemomenten om Oost op de sportieve kaart te zetten.

DOELEN EN INSPANNINGEN COMMUNICATIE

- Website en 'Sport op de kaart' Oost verbeteren en onderhouden. Uitbreiden met sportaccommodaties en overzicht sportaanbod per gebied.
- Sportcafé 1x per jaar centraal, 1x per jaar per thema of wijk
- Verkennen andere mogelijkheden promotie en bekendheid sportaanbieders.
- Achtergrondartikelen.
- Communicatie afstemmen op verschillende buurten.
- Aandacht voor evenementen, topsport en topsporters in Oost.

5. Monitor en rapportage

Eens per drie jaar wordt de sportmonitor voor Amsterdam uitgebracht. In opdracht van de stad en stadsdelen verzamelt O&S gegevens en/of doet zelf aanvullend onderzoek. De sportmonitor 2012/13 is in voorbereiding. Wat stadsdeel Oost betreft moeten de gegevens meer op buurtniveau beschikbaar komen, zodat we deze kunnen betrekken bij de buurtanalyses die het stadsdeel zelf opstelt. Ook het verkrijgen van extra gegevens is aangemeld. Ten tijde van het opstellen van dit sportplan is nog niet bekend hoe de sportmonitor tegen reële kosten wordt opgesteld.

Daarnaast zijn er gegevens beschikbaar o.a. uit de publicaties van O&S "Staat van de stad" en "Staat van de jeugd", publicaties van GGD en landelijke trendrapportages.

Naast de indicatoren die in de begroting zijn opgenomen, maakt sport onderdeel uit van de nota Versterking Sociaal Domein. De rapportage over het behalen van de daarin geformuleerde doelstellingen beslaat dus ook het domein sport en recreatie.

Mede op grond van het advies vanuit de interne beleidsanalyse over sportstimulering, willen we de eigen rapportage specifiek over sport en bewegen verbeteren. We gaan aan de slag met een monitor die aanvullend op de algemene gegevens en VSD nog beter zicht biedt op de situatie in Oost. Met name op deelname aan activiteiten, het bereik van jonge en volwassen bewoners en de opbrengst en borging van onze interventies. Met de informatie die dit oplevert kunnen we bezien of we middelen die we voor de uitvoering voor de juiste dingen inzetten.

Bij het opzetten van een monitor moeten de mate van gedetailleerdheid, intensiteit en relevantie van gegevens in balans zijn met de kosten die dit met zich meebrengt.

DOELEN EN INSPANNINGEN – MONITOR EN RAPPORTAGE

- Jaarlijkse rapportage over behalen doelstellingen zoals in het sportplan Oost zijn benoemd (stoplichtrapportage).
- Jaarlijkse rapportage van eigen activiteiten, bereik, resultaten.
- Jaarlijkse rapportage van de inzet vanuit de makelaars-regierol en bijdragen aan bredere interventies.
- Invoering sportpas als monitorinstrument voor eigen activiteiten. Te beginnen met tieners en jongeren. Afstemming met vergelijkbare instrumenten die nu al door partners en andere stadsdelen worden gebruikt.

BIJLAGE Verklarende woordenlijst

Buurtfit: Buurtfit is een laagdrempelige, wekelijkse sportactiviteit voor volwassen en senioren, waarbij het sociale aspect erg belangrijk is (ontmoeten) op drie plekken in het stadsdeel. Er wordt gestart met een conditietraining, daarna wordt er samen gesport en als afsluiting wordt er samen koffie/thee gedronken. Het zijn doorlopende groepen dus deelnemers kunnen op elk moment instappen. Voor deelname aan Buurtfit dient men een strippenkaart aan te schaffen. De strippenkaart wordt per les afgestempeld. Op vertoon van een stadspas wordt de les met korting aangeboden.

Buurtsportcoach: Met de 'Brede Impuls Scholen Sport en Cultuur' wil het Rijk het aantal combinatiefuncties uitbreiden en tevens de inzet van hen verbreden naar verschillende sectoren. Concreet betekent dit dat de nieuwe combinatiefuncties, ook wel Buurtsportcoaches genoemd, niet alleen hoeven te gaan werken in de sport, onderwijs en kunst en cultuur, maar ook ingezet kunnen worden op bijvoorbeeld zorg, welzijn, kinderopvang en bedrijfsleven. Voor deze nieuwe Impuls is er vanuit het Rijk extra middelen beschikbaar. In overleg met de wethouder Sport van Amsterdam is ervoor gekozen om in te zetten op het realiseren van 140% (129,2 fte) van de Buurtsportcoaches na 1 januari 2013. Dit is nog afhankelijk van de beschikbare Rijksmiddelen. Indien er niet voldoende Rijksmiddelen zijn, zal de doelstelling naar 120% (110,7 fte) worden bijgesteld.

Buurtsportvereniging: De Buurtsportvereniging is een sport-kennismakingsactiviteit bedoeld voor kinderen die lid willen worden van een sportvereniging. In modules van ongeveer 10 weken kunnen kinderen in hun eigen buurt kennismaken met een sport. De kosten daarvoor bedragen 20 euro per module. Het stadsdeel zorgt voor een spreiding van sporten per wijk, garandeert aansluiting met andere sportstimuleringsactiviteiten en stelt ruimtes beschikbaar. Een sportvereniging organiseert de lessen en levert trainers (in veel gevallen een combinatiefunctionaris).

Combinatiefunctionaris: In Amsterdam werken 92 combinatiefunctionarissen in 20 takken van sport. Combinatiefunctionarissen hebben onder andere als doel de sportvereniging te versterken en meer kinderen structureel te laten sporten. Een combinatiefunctionaris is de verbindende schakel tussen de school en de sportvereniging. Om een voorbeeld te geven: een combinatiefunctionaris volleybal laat tijdens de gymles kinderen kennismaken met volleybal. Na schooltijd geeft hij volleybalactiviteiten op school, op de sportvereniging of op de schoolsportvereniging. Een combinatiefunctionaris is dus één aanspreekpunt op zowel de school als de sportvereniging. Hierdoor wordt de stap kleiner voor kinderen en hun ouders om lid te worden van een sportvereniging. Combinatiefunctionarissen zijn onderdeel van de landelijke regeling 'Impuls Brede Scholen Sport en Cultuur'.

Dojo: Een dojo is een zaal waarin men oefent in zelfverdedigingskunsten of vechtsporten zoals judo, karate en kickboksen. Een dojo heeft een speciale mat waarop het vallen en valbreken op een wat zachtere manier geïmproviseerd kan worden. Verder zijn er in de dojo normaal gesproken kleedkamers, hulpmiddelen zoals een ring en stootkussens aanwezig.

Fight Right Keurmerk: Het Nederlands Instituut voor Vechtsport en Maatschappij zet zich in om de kwaliteit van de vechtsportclubs te waarborgen en te vergroten. Om deze reden is er door een expertgroep samen met het Keurmerkinstituut een keurinstrument ontwikkeld. Het keurmerk, genaamd Fight Right, onderstreept én waarborgt dat vechtsportverenigingen en trainers verantwoord, pedagogisch en veilig omgaan met vechtsport. Het keurmerk is voor de club een middel om zich kwaliteitsvol te onderscheiden, zich professioneel én maatschappelijk te positioneren. Maar het keurmerk levert ook een onderscheidend vermogen op voor ouders om hun kind naar een veilige vechtsportomgeving te sturen.

Fruit4sport: Op de sportparken Middenmeer en Voorland zijn in het voorjaar van 2012 een flink aantal fruitbomen en fruitdragende heesters geplant. Doel hiervan: bevorderen van een gezonde leefstijl om zo ziektes als jeugdobesitas te voorkomen. Iedereen kan een miniboomgaard adopteren. Fruit4Sport is een pilotproject van de Wageningen Universiteit en het Ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie, in samenwerking met stadsdeel Oost.

Gecombineerde Leefstijl Interventie (GLI): De gecombineerde leefstijlinterventie (GLI) verbindt de praktische mogelijkheden van een integrale aanpak in het bevorderen van een gezonde leefstijl en samenwerken. Binnen het programma worden verbindingen tussen sport en zorg gemaakt. Tevens wordt de bestaande infrastructuur: accommodaties, buurtnetwerk, op buurtniveau ingezet om de deelnemer 'in zijn eigen wijk' te begeleiden naar een 'Zelfstandig gezond leven'.

Gezondheidsroute: Het aanbieden van een integraal beweeg, voedings- en coachingsprogramma waarbij samen bewegen, samen eten en samen praten worden ingezet. Met als doel gezondheidsbevordering, het tegengaan/aanpakken van overgewicht, chronische aandoeningen en sociaal isolement. Centraal staat de zelfredzaamheid van de deelnemer en gezond leren leven.

Give & Gain: Sommige jongeren aarden niet vanzelfsprekend bij een club. Vanwege hun gedrag, eerdere ervaringen of culturele achtergrond zijn jongeren soms niet in staat hun plekje te vinden binnen een vereniging. Deze jongeren wil het stadsdeel toch een kans geven. Voetbal biedt hun namelijk de mogelijkheid om gezonder, gelukkiger en succesvoller te worden. Om dit doel te bereiken organiseert het stadsdeel al sinds 2003 tussen januari en juli de activiteit Give & Gain. In deze activiteit staan sociaal-maatschappelijke vaardigheden centraal. Jongeren leren naast voetballen, ook onderling met elkaar omgaan. Respect voor elkaar, de trainers, de tegenstander en de scheidsrechter is belangrijk.

Jeugd sportfonds (JSF): Het Jeugd sportfonds is een particulier fonds met als motto: 'alle kinderen moeten kunnen sporten'. Het Jeugd sportfonds creëert sportkansen voor kinderen en jongeren tot 18 jaar die leven in gezinnen waar de financiële middelen ontbreken om lid te worden van een sportvereniging. Het Jeugd sportfonds betaalt voor die kinderen en jongeren de contributie en benodigde sporttributen tot een maximum bedrag van € 225 per kind per jaar. Aanvragen om een kind of jongere te laten sporten via het Jeugd sportfonds kunnen alleen gedaan worden door professionals uit het onderwijs, hulpverlening en de gezondheidszorg; zij zijn de zogenaamde intermediairs van het Jeugd sportfonds.

JOGG / AOGG: Het programma Amsterdammers Op Gezond Gewicht (AOGG) is de Amsterdamse aanpak van de landelijke beweging Jongeren Op Gezond Gewicht (JOGG). Die zet zich in om gezond eten en voldoende bewegen voor de jeugd gemakkelijk en aantrekkelijk te maken. Kinderen en jongeren en hun ouders en hun omgeving staan hierbij centraal. De JOGG is ene lokale aanpak, waarbij alle invalshoeken worden betrokken, die een rol spelen bij het voorkomen van overgewicht. Niet alleen ouders en gezondheidsprofessionals houden zich bezig met het stimuleren van een gezond voedingspatroon en voldoende bewegen, maar ook partijen zoals winkeliers, bedrijven, scholen, zorgverzekeraars en gemeenten.

Jump-in: Jump-in is een Amsterdams initiatief van de Dienst Maatschappelijke Ontwikkeling en de GGD Amsterdam. Jump-in zorgt er via geselecteerde basisscholen voor dat kinderen tussen 4 en 12 jaar meer bewegen en gezonder eten. Hiermee wordt overgewicht op lange termijn voorkomen. Binnen de schoolsetting wordt op Jump-in scholen gezond eten en bewegen via de programmaonderdelen van Jump-in mogelijk gemaakt en gestimuleerd. Scholen in Oost: Olympus, Aldoende, St Barbaraschool, De Dapper, Frankendael, JP Coen, De Kraanvogel, De Kaap, Insulinde, Flevopark.

KML (kennismakingslessen): De kennismakingslessen van Sportservice Amsterdam voor leerlingen in het primair onderwijs bestaan uit 2 tot maximaal 3 sportlessen per groep. De lessen worden onder schooltijd gegeven met als doel kinderen kennis te laten maken met verschillende sporten. Op jaarbasis zijn maximaal 3 sporten per school toegestaan. Daarbij is het niet de bedoeling dat een groep dezelfde sport krijgt aangeboden als een voorgaand jaar, want kennismaken doe je maar één keer. Tijdens de gymles worden er twee of drie kennismakingslessen verzorgd door een instructeur van een sportorganisatie in samenspel met de gymdocent. Na afloop van de lessen krijgen alle leerlingen een informatiebrochure mee naar huis met gegevens van geschikte sportverenigingen in de betreffende tak van sport

LSR - leider sportieve recreatie: Een leider sportieve recreatie organiseert sportieve activiteiten voor kinderen, jongeren en volwassenen. De leider is door zijn praktische kennis en ervaring een steun en toeverlaat voor de recreatieve sporters. Het stadsdeel organiseert jaarlijks een opleiding LSR. Tijdens de opleiding LSR leren deelnemers specifieke pedagogische, didactische en organisatorische vaardigheden die hen helpen om groepen te begeleiden. De opleiding wordt afgesloten met een proeve van bekwaamheid. De opleiding is erkend door het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS).

MBVO (meer bewegen voor ouderen): Meer Bewegen voor Ouderen is onderdeel van Cordaan thuiszorg. Cordaan organiseert in stadsdeel Oost diverse sportactiviteiten voor mensen van 55 jaar en ouder en voor mensen met een chronische aandoening.

Meedoen, Leren, Winnen: Meedoen, Leren, Winnen is een gezamenlijk project van de Johan Cruyff Foundation en het Johan Cruyff Institute for Sport Studies en richt zich op het (meer) betrekken van jongeren bij het Cruyff Court en de buurt. Het biedt jongeren een kans om kennis te maken met het organiseren van activiteiten en om een positieve bijdrage te leveren aan de buurt. Jongeren leren tijdens diverse bijeenkomsten over de verschillende facetten van het zelfstandig organiseren van een evenement. De bijeenkomsten worden geleid door een gecertificeerd Meedoen, Leren, Winnen coach. Een Meedoen, Leren, Winnen coach is een professional uit de wijk die is opgeleid door het Johan Cruyff Institute for Sport Studies. In Oost zijn drie medewerkers van het team Sportstimulering gecertificeerd Meedoen, Leren, Winnen coach.

MRT (motorisch remedial teaching): Een van de onderwijsdoelen is het activeren van inactieve leerlingen. Sommige Amsterdamse leerlingen kunnen door een achterstand in motorische ontwikkeling niet goed bewegen. Daarom is het van belang om voor leerlingen die niet voldoende beweegvaardigheden hebben, op school remedial teaching te verzorgen (MRT). Net als andere vormen van remedial teaching, wordt MRT in Amsterdam gezien als onderwijsstaak.

Nederlandse Norm Gezond Bewegen Om een goede gezondheid te behouden is het gewenst tenminste vijf dagen per week 30 minuten matig intensieve lichaamsbeweging te hebben. Voor kinderen, jongeren en mensen met overgewicht is het gewenste aantal minuten per dag tenminste 60. Of aan de norm wordt voldaan hangt af van de duur (totaal 30 of 60 minuten in blokjes van minimaal 10 minuten), de frequentie (minimaal vijf dagen per week) en de intensiteit (iets hogere hartslag en ademhaling, dus stevig doorwandelen, iets harder op de pedalen trappen, eens flink achter de hond aanrennen).

De Nederlandse Norm Gezond Bewegen voor kinderen richt zich op ten minste vijf - maar bij voorkeur alle - dagen van de week minstens 60 minuten matig inspannende activiteiten verrichten.

Ouder-Kindsport: Bewegen voor ouders met kinderen in de leeftijd van 2,5 tot 4 jaar, in samenwerking met de OKC's. Tijdens de lessen ontdekken ouders hoe zij samen met het kind actief kunnen zijn. De lessen bestaan uit oefenen van sporttechnieken, samen bewegen, muziek en spelletjes. Tevens krijgen ouders handige tips mee voor thuis. Er zijn doorlopende groepen dus deelnemers kunnen op elk moment instappen. Voor deelname aan Buurffit dient men een strippenkaart aan te schaffen. De strippenkaart wordt per les afgestempeld. Een 5 rittenkaart kost € 5,00 en een 10 rittenkaart kost € 10,00. Ouder en kind mogen maximaal 10 lessen volgen.

Ringsport: Onder ringsport wordt in het algemeen verstaan: boksen, thai- & kickboksen en mixed martial arts. Ringsport is al jarenlang een populaire vorm van sportbeoefening onder verschillende groepen van de bevolking. Jong, oud, jongens en meisjes. Verschillende groepen zijn enthousiast. Landelijk onderzoek wijst bijvoorbeeld uit dat 9% van de jongeren tussen de 9 en 18 jaar één of meerdere ringsporten beoefent. Over de populariteit en participatie in stadsdeel Oost zijn geen exacte cijfers bekend, maar op basis van ervaringen binnen het stadsdeel is het reëel te veronderstellen dat het percentage in Oost boven het landelijk gemiddelde ligt.

Gemeente Amsterdam Stadsdeel Oost

Schoolgewicht: Het opleidingsniveau van de ouders is bepalend voor het vaststellen van het 'gewicht' van een leerling in het basisonderwijs. Het schoolgewicht van een school wordt berekend op basis van het aantal leerlingen met een bepaald gewicht. Als er op een school veel leerlingen zitten, waarvan de ouders een laag opleidingsniveau hebben, ontvangt de school extra bekostiging. Achtergrond hiervan is de invloed die het opleidingsniveau van ouders heeft op het potentiële schoolsucces van kinderen.

Special Heroes: Special Heroes is een landelijk sportstimuleringsprogramma voor leerlingen in het speciaal onderwijs. Het project is bedoeld om leerlingen in het speciaal onderwijs te laten ervaren hoe leuk sporten en bewegen kan zijn. Het geeft kracht en maakt trots. In het programma staan de leerlingen en hun sportwensen centraal. De methodiek is erop gericht om de kinderen en jongeren blijvend deel te laten nemen aan sportactiviteiten.

Sportactieve school: Voor scholen van het primair-, het speciaal- en het voortgezet onderwijs is het mogelijk om door de KVLO (Koninklijke Vereniging van Leraren Lichamelijke Opvoeding) en het NOC*NSF gecertificeerd te worden als sportactieve school. De gedachte achter deze certificering is dat het belang van bewegen en sport in de ontwikkeling van kinderen onvoldoende is gediend met het enkel geven van de voorgeschreven lessen lichamelijke opvoeding. Zo moet ten eerste in de uitwerking van de lessen lichamelijke opvoeding duidelijk zijn dat afstemming en samenwerking met de aanbieders van bewegingsactiviteiten buiten de school plaatsvindt. Verder wordt er op basis van het leerplan structureel aandacht geschonken aan leerlingen met bewegingsachterstand of andere bewegingsproblemen en aan de talentvolle leerlingen. Tenslotte is er binnen de school een ruim aanbod van beweeg- en sportactiviteiten waaraan leerlingen op niveau en naar interesse kunnen deelnemen. De gemeente Amsterdam werkt nauw samen met de KVLO om meer scholen sportactief te maken. In 2012 zijn dit in Oost de basisscholen: Olympus, Aldoende, St. Barbaraschool, De Dapper, Frankendael, JP Coen, De Kraanvogel, De Kaap, St. Lidwina school, Linnaeus school, Insulinde. En Voortgezet Onderwijs: Stelle College SDV, IJburgcollege, Montessoricollege Oost, Pieter Nieuwlandcollege.

Sportmix 14+: Gratis wekelijkse sport-kennismakingsactiviteiten voor jongeren vanaf 14 jaar op drie plekken in het stadsdeel. Meedoen is vrijblijvend. Tijdens de activiteiten komen jongerenwerkers van Dynamo langs om jongeren te informeren over jongerenwerk in Oost. Een van de drie Sportmixen is speciaal voor meiden.

Sport & Fun Toer: De Sport en Funtoer wordt georganiseerd door Sportservice Amsterdam en is er om kinderen tijdens de schoolvakanties gratis een sportieve en inspirerende week te bezorgen, maar ook om kinderen die nog helemaal niet sporten, samen met hun ouders kennis te laten maken met betaalbare laagdrempelige mogelijkheden op het gebied van sport. Een maal per jaar (tijdens de kerstvakantie) doet de Sport & Funtoer Oost aan. Kinderen kunnen dan 4 dagen lang genieten van allerlei sport- en spelactiviteiten.

Sportservice Amsterdam:

SportService Amsterdam draagt in opdracht van de Dienst Maatschappelijke Ontwikkeling zorg voor de uitvoering van het stedelijke sportbeleid. Centraal staat de sportvereniging, maar er wordt ook gewerkt voor en met andere organisaties. De ondersteuning vanuit SportService Amsterdam bestaat uit vaste programma's en producten zoals Topscore, Jump-in, de inzet van combinatiefuncties, verenigingsadvisering en de planning en verhuur van de Amsterdamse sporthallen. SportService Amsterdam werkt hierbij nauw samen met de stadsdelen.

Talententent: De Talententent biedt kinderen van de basisscholen in Amsterdam Oost een naschools aanbod van activiteiten, workshops en clubs om de eigen talenten te ontdekken. Hierbij gaat het om vier verschillende talentgebieden: Sport Lijf & Gezondheid, Kunst & Cultuur, Natuur & Techniek en Media & Communicatie. De Talententent wordt georganiseerd door Dynamo in samenwerking met de gemeente Amsterdam, stadsdeel Oost, verschillende basisscholen en sportverenigingen.

Topscore: Topscore Amsterdam is een initiatief van de Dienst Maatschappelijke Ontwikkeling en biedt middelbare scholieren de mogelijkheid om tijdens en na schooltijd kennis te maken met meer dan 15 verschillende sporten. Het Topscore programma is opgezet om het (naschoolse) sportaanbod voor jongeren in het voortgezet onderwijs structureel te verbeteren. Na een eerste kennismaking schrijft de leerling zich in voor een serie trainingen van de sport naar keuze. De leerlingen ontdekken alle facetten van de desbetreffende sport: ze krijgen trainingen en bezoeken evenementen gerelateerd aan hun sport. In de volgende fase nemen de scholieren deel aan een scholiencompetitie. Eerst op stadsdeelniveau en als afsluiting met het Amsterdamse scholienkampioenschap 'de Finals'.

Vrouwen Actief:

Vrouwen Actief is een wekelijkse sport-kennismakingsactiviteit voor vrouwen waarbij ontmoeten en bewegen centraal staan. Iedereen kan op haar eigen niveau deelnemen. Er zijn wekelijks Vrouwen Actief lessen in verschillende buurten. Voorlichting en koffie/thee moment kunnen deel uitmaken van de les. Aan de groepen wordt gevraagd om dit met elkaar te organiseren. Voor deelname aan de Vrouwen Actief lessen dient men een strippenkaart aan te schaffen. De strippenkaart wordt per les afgestempeld. Een 5 rittenkaart kost € 5,00 en een 10 rittenkaart kost € 10,00. Een sportles kost 1 strip.

Wijk sportclub: Met als doel activiteiten rond ontmoeten, sporten, spelen en (leren) bewegen goed te verankeren in de aandachtswijken in Nederland, ontwikkelde de Nederlandse Sport Alliantie (NSA) het programma wijk sportclubs. Naast een structureel programma van activiteiten met een lokale organisatiestructuur, moet de nieuwe club dé ontmoetingsplek voor vele wijkbewoners zijn. Dit door al bestaande activiteiten van verschillende aanbieders te bundelen en gezamenlijk een structureel aanbod te presenteren 'onder de vlag' van een wijk sportclub. Daarnaast is aandacht voor het verbeteren van bestaande of realiseren van multifunctionele wijk sportvoorzieningen.